NĂM THỨ MƯỜI SÁU — SỐ THỨ 3274
MỖI SỐ : 0$04
NGÀY CHỦ NHẬT 19 FÉVRIER 1928

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE Nº 7742

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao	8$00	4$00	2$00	1$00
Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	9.00	4.50	2.25	
Ngoại-quốc	14.00	7.00	3.50	
Các làng và các công-sở	10.00	5.00	2.50	

Hạn mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước

Toutes les lettres destinées à la rédaction
doivent être adressées au directeur
68, Rue Jules Ferry, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE Nº 150

PUBLICITÉ

Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.

Prix moyens, dernière page :

Une seule insertion	0$30 le c/m
Contrat annuel	
Par centimètre et par insertion	0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales	1$50 le c/m
Petites annonces classées	0$10 la ligne

Làm việc hết bổn-phận

Nói rằng làm việc hết bổn-phận thì mới nghe tưởng là một sự tầm-thường lắm. Người ta đã có thân ở đời, thì ai là chẳng phải có một chức nghiệp nhất định, mà đã đặt mình vào một cái chức nghiệp nào, thì ai lại chẳng phải lo hết bổn-phận về cái chức nghiệp của mình. Làm một ông quan thì tất ai cũng phải ngày ngày hai buổi ở chốn công đường, làm dân lý chính. Làm một người thợ thì tất ai cũng phải mỗi ngày tám giờ ở trong công-xưởng, mài đục rũa cưa. Làm một nhà lái buôn bán thì tất ai cũng phải mua hàng bán hàng. Làm một nhà canh-nông thì tất ai cũng phải cày ruộng cấy lúa. Còn có cái sự-nghiệp gì lạ, cái công đức gì to đáng kể với người đời, mà người đời đáng lấy làm khen ngợi nữa. Phải, cái lẽ cố-nhiên là vẫn thế thật, mình làm việc hết bổn-phận của mình, thật vẫn không lấy gì làm lạ. Nhưng nói thế tưởng dễ, mà làm thì thật khó. Ta thử nhòm khắp xung quanh mình ta mà ngẫm ngay đến chính cả thân ta nữa: trong đời biết bao nhiêu kẻ làm nghề này, người làm nghiệp khác, mà hồ dễ đã được mấy người thật làm việc hết bổn-phận mình đâu. Làm ông quan có phải chiếu lệ ngồi chốn công-đường, làm dân lý chính là đã hết cái bổn-phận làm quan đâu; thử hỏi trong quan-trường hồ dễ đã được mấy bậc thật là cần cán công minh, hưng được lợi cho dân, trừ được tệ cho dân. Làm người thợ có phải chỉ ép mình vào trong công-xưởng, mài đục rũa cưa là đã hết cái bổn-phận làm thợ đâu; thử hỏi trong công-giới hồ dễ đã được mấy tay thật là khéo tay nhanh mắt, nay nghĩ ra kiểu mẫu này, mai chế ra khí dụng khác, mà không có cái tệ ăn hồ ăn dẻ tiền thầy bỏ đấy, cơm chủ tối ngày. Làm nghề buôn bán có phải cứ khệnh khạng mua hàng bán hàng, há miệng chờ ho, ngồi chực cái hạnh vận ở đâu đưa tới là đã hết cái bổn-phận nhà buôn đâu; thử hỏi các ông chủ hiệu hồ dễ đã được mấy ông thật có thương-tài thương-đức, thành tín cần kiệm, mà không có những chuyện mua lận bán lừa. Làm nghề canh-nông có phải chỉ hình-bạc cày ruộng cấy lúa, trông cây trông quả, ngồi đợi cái thời trời may được rủi thua là đã hết cái bổn-phận nhà nông đâu; thử hỏi các ông chủ điền hồ dễ đã được mấy ông chịu lo tiến-chủng cải-lương, chăm-chỉ kỹ-càng, mà không có cái tệ làm chơi ăn thật. Cứ nói là ai có bổn-phận người nấy, ai lo bổn-phận người nấy, mà người làm việc không hết bổn-phận, trăm người có dễ cũng đến chín mươi người. Thứ nhất ở một cái xã-hội hư-ngụy cẩu-thả đã thành phổ-thông tập quán như xã-hội ta bây giờ, thì người làm việc hết bổn-phận lại càng hiếm có lắm.

Người Âu Mỹ sánh với các dân-tộc khác, từ chính-trị, kinh-tế, học-thuật, văn-chương, kỹ-nghệ, một trăm cái cái gì cũng chiếm phần hơn, nước mạnh dân giàu, cái thế-lực hầu như làm chủ cả mặt địa-cầu mà lăng giá hết thảy các dân-tộc khác. Cái nguyên-nhân bởi đâu mà thế? là bởi cái tính-chất dân-tộc có hơn kém khác nhau xa. Kể cái tính chất tốt của dân-tộc Âu Mỹ thì nhiều, mà hãy đan-cử một cái tính làm việc chịu lo hết bổn phận của người ta, cũng tức là một cái nguyên-liệu trọng yếu để đắp cái nền văn-minh phú cường ở Âu Mỹ vậy.

Người mình cái thói quen hư-ngụy cẩu-thả, phần nhiều người làm việc không biết lo hết bổn-phận của mình; mang tiếng là một cái nước cổ đã mấy ngàn năm nay, có lịch sử, có văn-hóa, học-thuật, kỹ-nghệ không phải là phát-đạt không sớm, thành-lập không lâu, mà một trăm cái cái gì cũng quệch-quạc lếu-láo, không tinh-tiến kịp người, cho đến ngày nay nước vẫn yếu, dân vẫn hèn, vẫn luẩn quẩn loanh-quanh ở trong vòng liệt-bại.

Ôi! góp người thành nước, suốt trong nước mà người nào làm việc gì cũng lo hết bổn-phận về việc ấy, thì ông quan nào cũng là ông quan cần cán công minh, người thợ nào cũng là người thợ khéo tay nhanh mắt, nhà buôn nào cũng đủ thương-tài thương-đức, nhà nông nào cũng biết tiến-chủng cải-lương, suy ra trăm nghề trăm nghiệp khác, làm một nhà học-vấn thì triết-học thật là thâm-thúy, khoa-học thật là tinh thông, làm một nhà giáo-dục thì giảng dụ thật là siêng-năng, mô-phạm thật là đứng, làm một nhà văn-thơ thì thật là hùng-tài đại-bút, làm một nhà mỹ-thuật thì thật là tuyệt-mỹ trí-danh, cái gì cũng tinh tiến hơn người, thì nước làm gì chẳng giàu, dân làm gì chẳng thịnh. Ta chưa vội mong có được hết các cái tính-chất tốt của người Âu Mỹ, ta hãy mong làm sao quốc-dân ta ai nấy đều bỏ hết cái thói quen hư-ngụy cẩu-thả, theo cái tính làm việc của người Âu Mỹ, làm việc gì thì cố lo làm hết cái việc bổn-phận của mình, thì cũng đã là một cái hay cho nước mình lắm.

T.

Vô-tuyến-điện

Ngày 17 Février 1928

Nước Pháp

Tại nguyên lão nghị viện

Nguyên lão nghị viện vẫn bàn bản dự án luật pháp về việc tổ chức quốc gia trong buổi chiến tranh. Trong khi bàn các khoản về việc động binh thường dân M. Raiberti nguyên lão nghị viên ở quận Alpes maritimes, nguyên thượng thư bộ hải quân có yêu cầu rằng các khoản luật trừng trị những việc phiến loạn, việc vu cáo và việc láng mạ binh gia phải đặt cho nặng thêm. M. Painlevé cũng công nhận rằng các khoản luật ngày nay cần phải sửa đổi vì một số lớn những người có tội vẫn tránh được không bị trừng phạt. Lời của M. Raiberti bàn đã giao cho ban luật pháp xét. M. Henry Chéron, nguyên lão nghị viên ở Calvados có nói nay rất cần phải đặt lệ cưỡng bách việc thao luyện về đường thể dục và về đường binh vụ. Hiện nay nước Đức có 70.000 hội như thế.

Nghề hàng không

Quan báo có đăng một bản lệnh về các thể lệ thi hành với nghề hàng không. Trừ khi vì giời xấu không kể, còn về cố mà một công ty nghỉ một chuyến tàu chạy, tất phải phạt 1000 quan. Dùng một chiếc tàu không [illegible] hãng sẽ [illegible] được trợ cấp về chuyến tàu ấy.

Trừ bọn cộng sản

Sở mật thám đã điệu ra sương giới một người tên là Heiss Schievies là dân Áo tự xưng là làm báo, nhưng kỳ thực là người đại biểu của hội đồng quốc tế cộng sản đến Pháp để giao mệnh lệnh cho đảng cộng sản ở Pháp.

Nước Anh

Cái vấn đề cao su

Tại hạ nghị-viện M. Baldwin, thủ-tướng có nói tất cả các nghề về việc chế tạo cao-su, có thể trình bày cái ý kiến của mình với ban hội-đồng điều-tra. Báo *Financial Times* được tin rằng chánh-phủ Ấn-độ Hà-lan có cử một tiểu ban đi thương nghị với các quan chức ở Malaisie về việc tự ý hạn chế việc xuất sản cao su. Về việc ấy, M. Baldwin có nói đến ngày 1er mai này thì có thể sửa đổi các thể lệ ngày nay được. Vì ông nói đến ngày ấy thì nước Anh và nước Hà-lan có thể đề huề với nhau. M. Baldwin có công nhận rằng nếu nay sửa đổi cái chương trình hạn chế, thì sẽ có tổn hại cho sở thu nhập.

Việc đóng tàu chiến

Quan tổng-trưởng bộ hải quân công bố rằng chánh-phủ thôi không đóng ba chiếc tuần dương hạm nữa.

Nước Đức

Tòa nội các

Các viên lĩnh-tụ của các đảng liên-hiệp đã đến trình với quan thủ-tướng về việc các quan-thượng-thư trong tòa nội các không hợp ý nhau. Vậy phải tìm một cách giải quyết các việc cần kíp trước khi bãi nghị-viện.

Nước Tắc

Tòa nội các

M. Vonkitshé vẫn điều đình về việc lập tòa nội-các. Ông có khuyên ông lĩnh tụ đảng dân chủ là M. Davitch giao bộ nội vụ cho ông lĩnh tụ đảng đảng thứ dân, M. Davitch còn xin nghĩ.

Hà-lan

Cái vấn đề cao-su

Có tin rằng việc điều đình để lập một hội liên hiệp về việc bán cao-su không thành công chuyện, nhưng người ta chắc rằng sau này hễ tình thế khó khăn hơn thì các nhà giồng cao-su sẽ đổi ý kiến.

Nước Nga

Việc buôn bán

Trong một bản tờ trình có nói rằng hiện nay rất khó mua các vật liệu. Hiện đã cử một hội đồng riêng do M. Sokolnikoff chủ tọa để tán trợ cho cuộc buôn bán ngoại quốc.

Hoa-kỳ

Việc buôn bán

Số xuất cảng trong tháng janvier là 411 triệu dollars, so với tháng janvier năm 1927 kém mất chín triệu. Số nhập cảng là 338 triệu giảm đi 19 triệu.

Nhật-bản

Việc bảo cử

Giấy dùng để in các giấy bảo cử tính tới một nghìn tấn.

Quan tổng lý tòa nội các Tanaka, đi diễn thuyết về việc bảo cử ở các tỉnh đã trở về. Nay sẽ ở Đông kinh để trông nom việc bảo cử. Ông lĩnh tụ đảng phản kháng là M. Hamagutci bị đã hồi phục, hiện đã khởi hành ở Đông-kinh để đi diễn thuyết các tỉnh.

Dân sự ở các đảo xa như đảo Shitoka và Swam cũng sẽ được bỏ vé bảo cử

A. R. I. P.

Việc Trung-hoa

Ngày 11 février 1928

Tưởng-giới-Thạch đã cử binh đi bắc-phạt

Ngày 9 février tướng-giới-Thạch đã cùng tướng Trần-điều-Nguyên cùng các quan tùy tòng qua sông Dương-tử-Giang đi bắc phạt. Tướng đi chuyến xe riêng đến Từ-châu. Tướng sẽ đi xem xét các mặt trận, và yên ủi các tướng-sĩ cùng các tướng bàn việc chỉnh đốn quân đội, và cái phương lược đánh nhau như thế nào.

Cuộc chiến-tranh Hồ-nam

Các tướng Hồ-nam đã lục tục kéo đến xin đầu hàng các tướng Hán-khẩu là Bạch-sùng-Hy, Trần-gia-Hựu và Trình-Tiềm.

Chủ tịch chính trị của chính-phủ Nam kinh là Đàm-diên-Khải sẽ từ Giang-ninh đi lên Hán-khẩu để điều đình cuộc chiến-tranh ấy.

Bọn Hồ hán-Dân xuýt bị ám sát ở Tân-gia-ba

Có tin rằng ba vị yếu nhân của quốc dân đảng là Hồ-hán-Dân, Ngũ-triều-Khu và Tôn-Khoa ngày 9 février đến Tân-gia-ba, các người Hoa-kiều ở đấy có mở cuộc hoan-nghênh tại nhà hội quán. Khi ra về, đi đến ngoài cửa, bỗng có một người xông vào ném luôn mấy quả bom, nhưng quả bom không nổ, người ấy lại bắn luôn mấy phát súng nữa, nhưng ba người đều tránh được cả, chỉ có bác-sĩ Lâm-văn-Khánh là người chủ tịch cuộc hoan nghênh ấy, bị thương nhẹ. Hung thủ thấy việc không thành liền bỏ chạy, nhưng có nhiều người đuổi bắt được ngay, đem tống giam. Người ấy cung rằng quán ở Quảng-đông, do đảng cộng-sản ở Thượng-hải phái đến, cốt để giết Hồ-hán-Dân, Ngũ-triều-Khu, và Tôn-khoa, chứ không định hại Lâm-văn-Khánh.

Bọn Hồ-hán-Dân đã xuống tàu đi đến Colombo, trước khi đi có gửi giấy cho các nhà quyền bính ở Tân-gia-ba, xin khoan trị cho tên hành hung ấy.

Người Quảng-đông không công nhận cuộc hội nghị chấp giám

Hôm mới rồi các ủy viên ở tỉnh đảng bộ và thị đảng bộ ở Quảng-đông đã họp một cuộc hội nghị khẩn cấp do Ngô-thiết-Thành làm chủ tịch, tuyên ngôn rằng cuộc hội nghị chấp-giám ở Nam-kinh lại cho bọn Hà-hương-Ngưng, Cam-nãi-Quang là những người có hiềm nghi là theo đảng cộng-sản, như vậy là trái với cái tôn chỉ của bản đảng, không thể công nhận được.

Dịch báo Tàu

Mấy câu hỏi về việc làm tự-điển

Hội đồng làm tự điển ở hội « Khai-trí » có nhờ bản quán đăng mấy câu hỏi sau này lên báo để chất vấn cùng hải nội chư quân tử. Xin các ngài ai biết rõ thì định nghĩa giùm mà gửi lại bản báo cho, rất lấy làm cảm tạ.

Những tiếng hỏi

Còi là gì? Tả: Cụ giàu chị đội nón koa, tôi con nhà khó tôi tha nón còi.

Cơm là gì? Tả: Chuồn chuồn cơm, khế cơm, cam cơm. Còn những tiếng gì thuộc về tiếng này?

Đèn cù là đèn gì?

Chăn cù là chăn gì?

Lược khảo lịch sử Trung-quốc

Nguyên-Tế đợi quân cứu của Trọng Chất, lâu không thấy đến, bèn mở cửa thành ra hàng, Tố kéo quân vào thành, bắt Nguyên-Tế giải về kinh sư, còn thì không giết hại một người nào, Tố đóng quân ở Cúc-trường, sai người đi báo tin cho Bùi-Độ. Độ vào thành, Tố mặc triều-phục, đón lạy ở bên đường, Độ thấy thế muốn từ lánh, Tố nói nhỏ với Độ rằng: « Người Hoài-tây không biết cái phận vị trên dưới, đã bao nhiêu năm nay, xin Tướng-công nhân việc này mà bảo cho họ biết cái sự tôn-quí của triều-đình » Độ với nghe theo.

Bùi-Độ dùng người Hoài-tây làm thân binh, có người can Độ rằng: « Hoài-tây còn nhiều người phản-trắc, xin ông để ý phòng bị ». Độ cười mà nói: « Ta làm Hoài-tây tiết-độ sứ, Ngô-nguyên-Tế đã bị bắt rồi, người Hoài-tây tức là người của ta, còn ngờ vực gì » Người Hoài-tây nghe lời ấy, đều cảm động và chảy nước mắt. Từ khi họ Ngô chống cự mệnh lệnh triều đình, chính lệnh rất nghiêm, cấm nhân dân không được nói chuyện đối ở ngoài đường, ban đêm không cho thắp đèn đuốc. Đến khi ấy Độ xuống lệnh, chỉ cấm trộm cướp ẩu-đả, còn thì bỏ hết cấm lệnh của họ Ngô, người Hoài-tây mới được hưởng cái vui thú làm người.

Phong Bùi-Độ làm Tấn-quốc công, lại vào làm tể-tướng. Độ tên tự là Trung-lập, người quận Hà-đông, đỗ tiến-sĩ trong niên hiệu Trinh-Nguyên (đời vua Đức tôn nhà Đường) Độ tài gồm văn-võ, ra làm tướng võ, vào làm tướng văn, tính rất công liêm, bụng rất khoang rộng, có công nghiệp rất to với nhà Đường. Độ tự đề vào bức truyền thần của mình rằng: « Nhĩ thân bất trường, nhĩ mạo bất dương, hồ vi tướng, hồ vi tướng, nhất điểm linh đài, đan-thanh mạc trạng » mình mẩy chẳng dài, mặt mày không đẹp, sao lại làm tướng văn sao lại làm tướng võ, chỉ nhờ có một mảnh tâm đơn, chẳng bút mực nào vẽ ra được.

Hoài-tây đã dẹp yên, Binh-lư tiết độ sứ là Lý-sư-Đạo rất lo sợ, sai sứ dâng thư nộp châu Nghi, châu Mật và châu Hải, vua Hiến-tôn nhận lời.

Hán-Dĩ nói với Bùi-Độ rằng: « Ngô-nguyên-Tế đã bị bắt, Vương-thừa-Tôn vỡ mật rồi, (Thành-đức-tiết-độ-sứ) xin thừa tướng sai người cầm thư sang bảo, không phải dùng binh mà tự nhiên thần phục được nó ». Độ nghe theo, sai người mang thư sang cho Thừa-tôn, Thừa-tôn sợ, xin sai hai con vào làm tin và dâng châu Đức và châu Lệ, xin hằng năm nộp thuế, và xin triều đình bổ quan lại cho. Vua Hiến-tôn nghe theo, xuống chiếu tha tội cho Vương-thừa-Tôn và giả lại quan tước.

Lý-sư-Đạo lại dâng biểu nói rằng quân dân không bằng lòng nộp con tin và cắt đất. Vua Hiến-tôn được tin cả giận, xuống chiếu kể tội Sư-Đạo, và sai các đạo binh đánh Sư-đạo.

Từ khi Hoài-tây dẹp yên, vua Hiến-tôn dần dần kiêu xỉ, đào ao Long-thủ, làm đền Thừa huy, việc thổ mộc dấy lên dần dần. Bọn Bùi-Độ cố sức can rằng giặc ngoài mới yên, việc công tác nhiều quá, vua không nghe, Hoàng-phủ-Bác và Trình-Ky biết rằng vua cần dùng tiền, thường dâng của để chi dùng, bởi thế vua rất tin yêu, cất Hoàng-phủ-Bác và Trình-Ky cùng bình-chương sự (tể tướng), khi chiếu chỉ ban xuống, trong ngoài đều lấy làm kinh ngạc, cả đến những người gồng thuê gánh mướn ở ngoài đường ngoài phố, cũng bĩu môi phỉ nhổ.

Bùi-Độ lấy rằng mình đứng cùng hàng với bọn tiểu-nhân làm xấu hổ, dâng sớ xin từ chức. Vua Hiến-tôn không cho. Độ lại dâng sớ nói rằng: « Thiên-hạ trị hay loạn tại triều đình, phụ tướng. Tôi rất tiếc rằng Hoài-tây dẹp yên, Hà-Bắc qui phục, Vương-thừa-Tôn bó tay chịu cắt đất, Hàn-Hoằng gượng đau đi đánh giặc, có phải là tại sức triều-đình chế nổi tính-mệnh của họ đâu, là tại triều-đình khu xử phải lối, phục được lòng họ mà thôi, Bệ-hạ dựng nghiệp thăng bình, mười phần được đến tám chín, sao nỡ tự mình đạp đổ, khiến cho bốn phương ngã lòng ». Vua cho Độ là bằng đảng, không nghe lời, bởi thế bọn tiểu-nhân lại càng đắc chí.

Vua Hiến-tôn đến năm cuối ham chuộng việc thần tiên. Hoàng-phủ-Bác dâng đạo-sĩ là Liễu Bí biết luyện thuốc trường sinh. Vua liền xuống chiếu vời Bí ra kinh-sư, cho ở quán Hưng-đường để luyện thuốc. Bí nói với vua rằng: « Ở núi Thiên-thai (thuộc về tỉnh Chiết-giang bây giờ) nhiều thứ cây cỏ làm thuốc rất hay, xin cho tôi làm quan cai trị quận ấy, thì mới tìm kiếm được. » Vua liền xuống chiếu cất Bí làm thứ-sử Thai-châu. Gián quan đều nói rằng từ xưa các vị nhân quân thích chuộng lễ thuật sĩ, chưa từng thấy ai cho kẻ thuật-sĩ ra coi việc cai trị dân: Vua nói: « Phiền sức của nhân dân một châu, mà làm cho vua được sống lâu, làm thần tử tưởng cũng không nên tiếc. » Từ đó quần thần không ai dám nói nữa.

Có người dâng thư nói rằng ở trên tháp chùa quận Phụng-tường, có một bộ xương bàn tay Phật, vẫn nghe tục truyền rằng, ba mươi năm thì bộ xương ấy lại xéo ra một lần, hễ năm nào xéo ra, thì mùa màng được phong tau, nhân dân được yên vui, cứ theo lời ấy mà tính ra, thì đến năm sau này; bộ xương ấy sẽ xéo ra. Vua Hiến-tôn được thư, sai sứ giả đem các tăng chúng ra quận Phụng-tường rước bộ xương bàn tay Phật. Khi sứ giả và tăng chúng rước bộ xương bàn tay Phật về đến kinh-sư, vua thân hành ra cửa cung đón rước, để bộ xương ở trong cung, lập đàn cúng lễ bảy đêm bảy ngày, rồi mới sai rước đi khắp các chùa ở kinh sư. Các vương-công và sĩ dân ở kinh-sư chen nhau đi cúng lễ, xúm xít chen chúc, kể hàng mấy vạn người.

(Còn nữa)

Tiểu-mai

Việc Trung-hoa

(Tiếp theo)

Ngày 17 février 1928

Việc ở Quảng-châu

Hương-cảng. — Ngày 9 Février Lý-tế-Thâm có đặt tiệc tại dinh tỉnh trưởng khoản đãi lĩnh sự đoàn. Lý-tế-Thâm, và các đại biểu liệt cường có đọc diễn văn chúc mừng lẫn nhau, hai bên đều tỏ tình thân thiện với nhau. Quan tổng lĩnh sự nước Anh có nói việc giao tế thân thiện của Hương-cảng, với Quảng-châu bị đình chỉ ít lâu, cái gốc là người ngoại quốc có kẻ muốn xoay cái phong trào quốc dân Trung-hoa ra ngoài cái mục đích.

Ở Hương-cảng lấy làm hoan nghênh buổi hội nghị ấy, và người ta mong rằng cuộc giao dịch hiện nay đã khá, sắp có cơ hồi phục được. Chắc là Sir Miles Lampson sứ thần nước Anh ở Bắc-kinh, cuối tháng này tới Nam-kinh, sẽ đến Quảng-châu đáp lễ.

Việc Mãn-châu

Ở Mãn-châu cũng được khá bình-yên, nên chắc là trong năm 1928 này việc đặt đường hỏa xa sẽ tiến bộ nhiều. Đường hỏa xa Hô-lan, ở trên sông Soungari. ở Hô-luân sẽ nối đến Aigoun. trên sông Amour. Lại có bàn đến việc đặt một đường tự Anta đến Tề-tề-cáp nhĩ song song với đường đông thiết lộ. Trong tỉnh Cát-lâm người Nhật định đặt một đường từ Cát-lâm đến đường cương giới Cao-ly. Cứ như tình thế đường hỏa xa ở Mãn-châu, thì nay mai có thể đi xe hỏa từ Thiên-tân đến Tề-tề-cáp-nhĩ mà không phải đi đường Đông-thiết-lộ.

Một tin về Tưởng-giới-Thạch

Thượng-hải. — Có tin đồn rằng Tưởng-giới-Thạch sẽ từ chức.

A. R. I. P.

Xuân thủ đàm an

Những người có tên sau này đều được thưởng hàm về dịp xuân thủ đàm án.

(Tiếp theo)

Thăng tùng cửu phẩm văn giai (9-2): MM. Nguyễn-khắc-Minh, có bằng khóa sinh, phó hương hội làng Đồng-văn, tổng La-xá, huyện Vụ-bản.

Phạm-văn-Thiên, có bằng khóa sinh, phó tổng Duyên-hưng-hạ quán làng Quý-để, huyện Trực-ninh.

Vũ-doãn-Tân có bằng tuyển sinh, thủ quỹ kiêm lý trưởng làng Bái-dương, tổng Bái-dương, huyện Nam-trực.

Hoàng-văn-Tân, có bằng khóa sinh lý trưởng làng Bình-cát-hạ, tổng Bình-lương huyện Ý-yên.

Phạm-văn-Ngân có bằng khóa sinh, lý trưởng làng Mai-sơn, tổng Lộc-ninh, huyện Ý-yên.

Phạm-duy-Tuệ, có bằng khóa sinh chánh hương hội làng Thương-đồng, tổng Thương-đồng, huyện Phong-doanh.

Lê-cao-Tục, có bằng khóa sinh lý trưởng làng Hồi-khê, tổng Kiên lao, phủ Xuân-trường.

Nguyễn-Banh, nhất trường, lý trưởng làng Hưng-thượng, tổng An-lộc, huyện Phong doanh.

Vũ-ngọc-Sử, có bằng khóa sinh, lý trưởng làng Tương-loát, tổng Ngọc-châu, phủ Nghĩa-hưng.

Dương-xuân-Hàm, có bằng khóa sinh, chánh hương hội làng Quang-sư, tổng Cồ-liêu, phủ Nghĩa-hưng.

Phạm-bá-Cát, có bằng tuyển sinh, phó tổng kiêm phó hương hội làng Dương-a, tổng Nghĩa-xá, huyện Nam-trực.

Phùng-xuân-Hưng có bằng tuyển sinh phó tổng An-cư quán làng An-cư huyện Y-yên.

Bùi-đình-Tình có bằng khóa sinh, lý trưởng làng Cô-chu tổng Duyên-hưng-thượng, huyện Nam-trực.

Hà-văn-Chuân có bằng tuyển sinh, lý trưởng làng Nguyệt-lang, tổng Lạc-ninh, huyện Y-yên.

Nguyễn-văn-Tảo, có bằng tuyển sinh, phó lý làng Lạc-chính tổng Lạc-chính, huyện Y-yên.

Trần-xuân-Tín có bằng tuyển sinh, lý trưởng làng Giao-phong, tổng Hà-cát, phủ Xuân-trường.

Nguyễn-Quan có bằng tuyển sinh phó lý làng Bách-tính tổng Cổ-nông, huyện Nam-trực.

Cao-văn-Phác, có bằng khóa sinh phó lý làng Gia-hòa tổng Thi-liễu, huyện Nam-trực.

Tin Saigon

Cự lại Sen-đầm. — Báo France-Indochine có đăng tin sau này.

Vừa rồi viên sen-đầm Tournier ở Bạc-liêu về làng Tổng-thanh để thi-hành một cái án mới xử về làng ấy chẳng may bị dân làng ở ra đánh bị trọng thương. Hiện đã đưa người bị thương về nhà thương Bạc-liêu để mổ sắt, nhưng xem chừng khó cứu sống được. Đã tư xin thưởng quân-công bội tinh cho M. Tournier.

Tòa án Bạc-liêu và ông chánh cẩm Cần-thơ đã về Tổng-thanh để xét về việc ấy.

Quí khách qua Pnom Penh và Sa gon. — Quan Thống-đốc Singapour là Sir hugh Clifford đã tới Pnom Penh ngày 15 février hồi 19 giờ. Nghỉ nghỉ tại phủ Khâm-sứ. Ngày 16 hồi 2 giờ 30, cùng với quan Khâm-sứ Le Fol có đến yết kiến Monivong quốc vương. Hồi 11 giờ Cao-mên quốc vương có đáp lễ lại quan Thống-đốc, quốc vương có đãi tiệc, và tiệc xong có nữ nhạc Cao mên múa hát. Ngày 17 hồi 15 giờ Sir Hugh clifford đã ở Pnom-Penh đi Saigon.

Hội Khai-trí Tiến-đức

Cuộc đấu xảo mỹ thuật. Thi vẽ kiểu nhà. Đấu-xảo các thứ cây hoa và cây thế

Mở cửa từ ngày chủ-nhật 26 Février đến ngày chủ-nhật 4 Mars 1928

10 giờ sang ngày 26 Février mở cửa, để riêng các quan khách có giấy mời và hội-viên vào xem.

Từ ngày 27 Févcier, sáng từ 8 đến 11 giờ, chiều từ 2 đến 7 giờ, hội-viên có mang theo thẻ Hội thì được vào xem không; còn ai vào cũng phải giả tiền là :

Người Tây..... 0p. 20.
Người Ta .... 0p 10.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	14 độ
15 giờ	15 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ	-	11 $ 20
— nhì,	-	10 60
ba,	-	9 60
Thóc hạng nhất		6 20
Bắp ngô		5 50

Giá bạc. Kể từ ngày 18 Février 1928 giá bạc ở kho Nhà nước định là 13 f, 00

Thời giá quốc trái

Ngày 14 Février 1928

3 %	hoàn dần		78 90
3 ½ %	hoàn dần		89 f 50
4 %	vĩnh viễn	1917	74 f 25
4 ½	»	1918	73 70
5 %	»	1920	96 80
5 ½	hoàn dần	1920	102 f. 90
4 ½		1925	106 ;40

Ngày 17 Février 1928

3 ½	vĩnh-viễn	67 f. 75
5 %.	1915-1916	85 f. 75

Tin tàu. — Tàu *Hanoi* đến ngày chủ nhật 19 février hồi 15 giờ ở Haiphong sẽ chạy đi Hong-kong đường Pakhoi. Hoihow và Fort Bayard.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa 6 giờ 16 sáng hôm ấy.

Tàu *Tonkin* mang thư sang Pháp (đường Nhật) đến ngày thứ ba 21 février hồi 10 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Hongkong, đến Hongkong thư từ sẽ chuyển sang tàu *Katoré Maru* của Nhật.

Tàu này có ghé tại Naples, cho nên các thư từ ở Bắc-kỳ sẽ do sở điện báo Haiphong soạn gửi thẳng sang Naples.

Ngài nào có phiếu Đông-Pháp 50 $ 00 muốn bán được giá cao hơn khi mua của Nhà-nước thời xin cứ hỏi tại hiệu đúc đồng.

Fonderie Tonkinoise
Hoàng-xuân-Lan
53bis Avenue Henri d'Orléans, Hanoi
(Ngõ Trạm, số cửa hiệu Demange)

THAY CHO CHẤT QUINQUINA

Bằng thứ Quintonine Một lọ con đổ vào một lít rượu vang thường. như thế tuy không phải là rượu Quinquina, song là một thứ rượu rất bổ rất quý.

Mỗi lọ Quintonine giá có 0 p. 60.

Bán tại Hiệu Bào-chế, L. BLANC, phố Paul-Bert -- Hanoi.

Tòa Thượng-thẩm. — Hôm qua tòa Thượng-thẩm lại còn xử những việc sau này :

Dọa giết chết lý-trưởng. — Ngày năm ngoái lý-trưởng làng Hòa-khê thuộc huyện Hải-an thấy quan tòa án Haiphong cùng với quan huyện về làng xét việc Lê-nguyên-Kiên chiếm tranh công-điền làng ấy. Khi quan bắt dân làng chỉ chỗ ruộng tranh chiếm để xét, lý-trưởng không thấy ai nói gì mới chỉ dẫn được một khoảng ruộng. Bấy giờ Đàm-văn-Tân thấy thế mới dọa lý-trưởng hễ chỉ dẫn thì giết chết ấy là đơn kiện như thế. Tòa Nam-án Kiến-an phạt Đàm-văn-Tân 1 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm tha cho vì xét không đủ chứng cớ.

Hòa gian. — Người lính khố đỏ tên là Trần-xuân-Hoan quán ở làng Bồng-điền (Thái-bình) trong khi tại ngũ bên Pháp mỗi tháng có để lại cho vợ là Nguyễn-thị-Tỷ tiền lương là 7 đồng để làm vốn buôn bán làm ăn. Ngày tháng 11 tây năm 1927 khi ở Pháp về thấy vợ có thai mà khuyên vàng với vốn liếng đều hết sạch Sau hỏi mãi mới chịu thú là Vũ-duy-Quyền trưởng-phố Tân-đệ quyến rũ rồi thị ấy tiêu hết cả vốn riêng và lại lấy khuyên vàng đem cầm nữa. Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt Vũ-duy-Quyền 4 tháng tù và 40 đồng, Nguyễn thị-Tỷ 3 tháng tù và 15 đồng bạc. Tòa Thượng-thẩm y án phạt tên gian phụ nhưng không cho tội tù án treo và tha cho gian phu vì xét không đủ chứng cớ là hòa gian với thị Tỷ.

Tòa án Đại-hình. — Ngày 17 février, tòa án Đại-hình xử những việc sau này :

Lưu thông giấy bạc giả. — Việc này Tòa hoãn đến vụ án Đại-hình sau mới xét xử.

Cướp phá nhà người. — Ngày 20 tháng 8 năm 1917, hồi 11 giờ trưa, một bọn đến 100 người cầm gậy và và đá tụ họp ở phố Metz (Haiphong) chực phá cửa nhà người Khách tên là Tchang-Koun-Tsao số 48, nhưng không được. Sau họ đốt hai cái xe tay để ở bè nhà. Khi những người trong nhà ấy chạy đến phố Khách ăn thì họ cạy cửa ùa vào cướp phá các đồ đạc. Trong bọn cướp phá ấy không bắt được tên nào cả.

Đến hôm [illegible] đến sở cẩm khai thấy cái tủ mất cướp ở nhà Ng-văn-Mỹ ở phố Chavassieur. Sở cẩm phái đến khám thì quả thật. Hỏi thì tên Mỹ khai là nhặt được ở đường thuộc về phố Metz mà tủ ấy vẫn bị phá từ trước.

Tên phạm trước đã can án tù về tội da-đăng. Tòa phạt Nguyễn-văn-Mỹ 2 năm tù.

Chứa đồ ăn cướp. — Ngày 26 tháng 8 năm 1927 M. Mégy thanh-tra mật-thám, đến khám nhà Ng-thị-Ngạn (bán hàng quà) ngụ ở ngõ đường Cát bắt được nhiều thứ đồ vật (quần áo bát đĩa) của nhà người Khách tên là Kong-tin-Va, chủ tiệm thầy cũng ở phố ấy bị cướp phá trưa hôm 20 tháng 8 Hỏi thì thị ấy khai là những đồ nhặt được ở đường.

Lại hôm ấy M. Mégy đến khám nhà Ng-thị-Minh (bán hàng cháo cũng ngụ ở xóm ấy bắt được một cái chăn của nhà người Khách ấy. Hỏi thì thị Minh cũng khai là nhặt được ở đường.

Ngày 25 tháng 8 M. Paquin là thanh tra mật-thám đến khám nhà Ng-thị-An (bán hàng giong) bắt được, sách, mũ và hộp thuốc cũng là đồ ăn cướp của nhà người Khách ấy. Hỏi thì thị ấy khai rằng những đồ ấy là của anh em Vũ-cương-Chu và Ng-v-Tê (do ở trọ nhà thị ấy đưa về. Tên Chu không tìm thấy. Còn tên Tê khi bắt được thì chỉ nhận có nhặt mấy quyển sách mà thôi còn những đồ kia thì không nhận.

Lại ngày ấy M. Paquin khám tại nhà Ng-thị-Hòa bắt được nhiều thứ quần áo và mũ cũng của nhà người bị cướp ấy. Hỏi thì thị ấy khai là những quần áo và mũ ấy của một tên gọi là Ba-Đen đưa cho thị ấy. Nhưng không bắt được tên nào là tên Ba-Đen.

Tòa khép Ng-thị-Ngạn, Ng-thị-Minh và Ng-thị-Hòa. mỗi thị 2 năm tù và tha cho Ng-văn-Tê và Ng-thị-An, vì xét không đủ chứng cớ.

* * *

Ngày 18 février tòa án Đại-hình xử những việc sau này :

Việc giấy bạc giả, — Hôm 25 tháng 6 năm 1927 M. Kong-Kok (quan Tầu ở hạt Tché kam thuộc Quảng-châu-Loan, báo với quan thẩm-phán Fort Bayard rằng vừa mới bắt được tên lưu thông giấy bạc giả 100 đồng.

Mấy tuần lễ trước khi bắt tên ấy, viên quan Tàu ấy có báo với quan chánh nhà Ngân-hàng Đông-pháp và viên bang trưởng rằng có ít người lưu thông giấy bạc giả, thì M. Hillot là chủ chi điếm ở đấy có nhờ một xét việc ấy cơ hứa hễ người thám-tử nào bắt được hoặt một hoặc nhiều tên phạm về việc ấy thì sẽ thưởng cho 300 đồng bạc.

Mok a Lai phải đi dò xét biết được Tchan youk Tsoi lưu thông giấy bạc giả mới làm quen với hắn, mưu đổi giấy bạc giả, cho hắn. Ngày 12 tháng 6 năm 1927 hắn đổi cho Mok a Lai một cái giấy 100 đồng giả mới lấy trước có 20 đồng. Hắn có hứa rồi sẽ đổi cho 9 cái giấy bạc 100 đồng nữa, chỉ lấy 400 đồng thôi.

Hai bên nhận nhời rồi định đến đêm 22 rạng ngày 23 tháng 6 thì cùng nhau đổi chác ở một nhà thạch lộn tại Tché-kam.

Viên quan Tàu thương thuyết với nhà ngân hàng cho lính đến vây chỗ nhà hai bên định gặp nhau khi Mok a Lai làm hiệu thì kéo vào trong nhà khám bắt Tchan-youk-Tsoi. Nhưng tên ấy thấy vào tiền xé ngay 9 cái giấy bạc 100 giả mà hắn lòng đổi lấy 397 đồng.

Về sự trả số tiền 397 đồng thì Mok a Lai đã phải theo lời tên phạm ký tại nhà một người đàn bà đóng giấy ở Tchékam. Hỏi thì Tchan-youk tsoi đã thú nhận hết.

Khi khám ở đồ hành lý Tchan-youk-Tsoi lại bắt được ba cái giấy bạc ngoại quốc giả nữa.

Tên can phạm trước chưa can án bao giờ. Tòa phạt Tchan-youk-Tsoi 15 năm khổ-sai, 100 quan tiền phạt, 15 năm biệt xứ.

Toan giết người rồi tự tử. — Ngày 2 tháng 7 năm 1927 vào hồi 2 giờ chiều Phạm-v-Khoa là cai phu làm ở mỏ than Uông-bí thuộc tỉnh Quảng yên vào phòng giấy M. Claud là chủ cai kho rồi ngồi gần chỗ bàn giấy của hai viên thư ký là MM. Đặng-trọng-Mạc, và Lê-Canh, nói rằng đợi chủ đến để chào và xin giấy nhận thực. Cách 20 phút đồng hồ thì M. Claud đến nhà giấy và ngồi chỗ bàn mà lưng thì quay vào chỗ tên phạm ngồi Lúc bắt đầu làm việc thì thấy bị đánh một cái vào đầu choáng óc lên, rồi gục xuống và lúc sờ tay vào gáy thì lại bị đánh một cái vào ngón tay trỏ. Đến khi ngửng mặt lên thì thấy tên Phạm-v-Khoa đứng ở trước mặt mà tay thì cầm đoạn sắt. Hai bên vật lộn nhau, Phạm-v-Khoa vớ được cái cục gang chực đánh M. Claud. Song may M. Claud giằng được cục gang ấy. Bấy giờ M. Hennebart, là sếp phòng kế toán, được tin báo, chạy đến thấy đôi bên đương vật lộn nhau ở trước cửa kho mà M. Claud thì đầu đầm những máu liền gỡ đôi bên ra rồi dẫn Phạm-v-Khoa đến phòng giấy.

Thầy thuốc khám M. Claud thấy ở sọ về đằng sau có 2 thương và ở ngón tay trỏ về tay phải có một thương, mà cần phải cắt một đốt ngón đi. Như thế là M. Claud bị tật suốt đời.

Khi giải đến quan giám-binh ở đấy thì Phạm-v-Khoa khai rằng có cầm một đoạn sắt đến phòng giấy định đánh chết M. Claud rồi uống thuốc phiện tự tử sau, hiện có lấy lọ thuốc phiện giắt ở trong mình đưa nộp.

Đến khi quan thẩm-phán hỏi thì Phạm-v-Khoa khai vì chuyện thù có đánh M. Claud một cái và chối không định giết chết. Nhưng xét giấy khám của quan thầy thuốc thì M. Claud bị đánh ba cái, chớ không phải là một cái. Và lại theo như cái thư khám bắt được ở trong mình thì Phạm-v-Khoa định giết chết M. Claud.

Sự thù hằn ấy là vì M. Claud phạt Phạm-v-Khoa ba đồng bạc về tội trễ biếng công việc, làm hỏng một thùng xi-măng. Vì sự phạt đó Phạm-v-Khoa bỏ ngay việc đó không làm nữa.

Tên can phạm trước chưa can án bao giờ.

Tòa phạt Phạm-văn-Khoa 5 năm tội đồ và 5 năm biệt xứ.

Quí-khách qua Hanoi — Quan Khâm-sứ Bosc xứ Ai-lao qua Hanoi mấy hôm nay, thì thượng chủ-nhật hay thứ hai này ngài sẽ trở về Ai-lao.

Quan cai-trị Anger, thanh-tra lao-động Trung-kỳ qua Hanoi hôm vừa rồi, thì thứ hai này sẽ trở về Huế.

Cuộc hát giúp các nhà bị lụt Thanh-hóa. — Bản quán được tin rằng đến tối 28 février này hồi 8 giờ tối hội Tri hòa sẽ tổ chức một cuộc hát tại rạp hát tây ở Bờ-hồ thu được bao nhiêu tiền sẽ gửi giúp các nhà bị lụt Thanh-hóa cả. Các khoản phí ổn đều do hội chịu hết không trừ vào tiền thu được trong buổi ấy. Khi nào biết đích là diễn vở gì bản báo sẽ đăng sau để độc giả biết. Vì cuộc hát ấy, hiệu Nhân-hòa-đường ở hàng Buồm có lòng từ thiện cho hội Tri-hòa mượn các thứ mũ mãng áo để sắm tuồng mà không lấy tiền.

Hội Tri-hòa là hội có tiếng giỏi về ca nhạc xưa nay ai cũng biết. Mỗi lần trong nước sảy ra cái thiên tai gì thì hội cũng sốt sắng không ngại tốn công tốn của mà mở cuộc hát giúp ngay. Cứ một lẽ ấy, cũng đủ khiến bà con đến tối 28 février đến xem đông rồi, huống chi các viên hội lại là những tay sành nghề âm nhạc và hát bội, nhà nghề nhiều người không ăn đứt.

Việc mấy cậu học trò ghen nhau — Cậu học trò Đinh-xuân-Lâm vì sự ghen tuông bị bạn học là cậu Nguyễn-văn-Sen, đâm phải 4 nhát dao, thì nay [illegible] Quan thầy thuốc xét bảo rằng không thể làm việc được ngoại 20 ngày.

Cái án mạng Noël. -- Chiều hôm qua quan chánh-án Marché, quan chưởng-lý Guiselin và ông chánh cẩm Arnaud đã lên Cần-linh trên tỉnh Vĩnh-yên để mục kích xét cái bờ mà đã với được xác M. Noël độ trước.

Những phố bị tắt điện. — Công-ti điện-khí báo rằng ngày chủ-nhật 19 février 1928 từ 6 giờ 30 đến 11 giờ luồng điện sẽ tắt đứt ở những đường sau này :

Đường Rollandes, phố Paul-Bert, đường Carreau ở trong quãng từ phố Đồng-khánh đến phố Gia-long.

Phố Gia long và phố Tràng-thi từ đường Jauréguiberry đến phố Gia-long.

Không nỡ bọc chân lại

Dù người nhũn-nhặn kín đáo đến đâu, nếu đã dùng đến những kiểu bít tất của bản-hiệu. Thực không còn mấy ai là đang tâm dùng miếng da hay miếng dạ(1) che chân lại nữa. Mà thật thế, nếu quí khách không tin xin mời quá bộ lại bản hiệu, xem nhời nói trên kia có đúng không.

V. DEMANGE, Hanoi

(1) [illegible]

THĂM BỆNH KHÔNG LẤY TIỀN

Tôi là người dịch sách thuốc trong bản báo, hiện ở nhà số 4 (trên gác) sau phố nhà-thương Phủ-doãn (đối ngạn với nhà điện), tuy không mở cửa hiệu làm thuốc, nhưng sẵn lòng giúp bà con, vậy ai muốn hỏi thuốc thang gì, mời người cứ lại hoặc gửi thơ cũng được.

7094 Phùng-năng-Tĩnh.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thưởng thụ đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.

Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai-cập, Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 33

Giây nói số 236

CUỘC SỔ SỐ

CỦA HỘI NAM-KỲ BỔN-QUỐC ĐỨC-TRÍ THỂ-DỤC
(Loterie de la S. A. M. I. P. I. C.)

NHỮNG SỐ TRÚNG GIẢI KỂ SAU NÀY :

Một số nhất được : 60.000 piastres

Hai số, mỗi số được. . .	20.000 $ 00	Mười số, mỗi số được. . .	2.000 $ 00
Năm số, » . . .	10 000 , 00	30 số, » . . .	1.000 , 00
Mười số, » . . .	5.000 , 00	100 số, » . . .	500 , 00

Ngày mở số : 12 Juillet 1928

Giá bán, mỗi vé : 2$00

Có Bán vé tại Bản-Quán

Các ngài ở xa gửi mua, xin nhớ đính thêm tiền cước Recommandé gửi vé lại, tính như sau này :

Từ 1 vé đến 5 vé, tiền cước Recommandé : 0$20
Từ 1 vé đến 10 vé, tiền cước Recommandé : 0 , 25

Tuyển học trò vào trường canh nông Tuyên-quang — Sáng hôm qua, 17 Février, hồi 8 giờ, tại phòng hội-đồng phủ Thống-sứ đã bắt đầu kỳ thi tuyển học trò vào trường canh nông thực hành Tuyên-quang cả thảy có 50 thí sinh.

Đầu bài luận Pháp-văn như sau này :

Exposez les observations et les réflexions que vous suggère une promenade dans la campagne du douzième mois.

Tòa án binh. — Phiên tòa ngày thứ sáu 24 Février này, Tòa sẽ xử các việc sau này :

Việc người đội Baucharel, thuộc địa thứ chín, đóng ở Lạng-sơn can tội dọa giết người và việc người lính Nedelle cũng thuộc đạo-binh thuộc-địa thứ 9 đóng ở Lạng-sơn, can tội mang súng lậu.

Việc người lính thợ Ng-đăng-Chúc đóng ở Hanoi can tội khiếm khoáng chức vụ, toan ăn cắp nhà binh.

Việc người lính lê dương Posch can tội ngủ trong khi canh gác.

Việc người lính khố đỏ Đào-Tư ở Nam-định can tội ăn cắp nhà binh.

Ngạch thừa phái. — M. Lê-đình-Lương, thừa phái Chiêm-hóa, nay đổi về Tuyên-quang, thay M. Chu-văn-Tiếp đổi đi Chiêm-hóa.

Ngạch họa-đồ — M. Ng-ngọc-Hồ, đạc-điền hạng nhì, được phép nghỉ 29 ngày.

Ngạch cô-đỡ. — Mme Nguyễn-thị-Đoan, có bằng cô đỡ ở trường thuốc Hà-nội, nay được phép làm nghề cô đỡ tư ở Hà-nội.

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh [illegible]

Ngài ho du ?

Vậy nên lập-tức đến hiệu **Bào-chế CHASSAGNE,**
Số 59, phố Paul Bert, Hanoi
sẵn có thứ thuốc chữa khỏi tức-khắc bệnh ho, ho gió, ho lao, vân vân, của ngài.

Nên xem lời cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư, nói về thuốc **SIROP NOFAL.**

Indochine films et cinémas

33, Boulevard Henri-Rivière
HANOI

Cho thuê, mua và bán những phim ảnh các nước làm phim ảnh tại Đông pháp

Bán những thứ máy chớp-ảnh và máy chụp ảnh

Bán đủ những đồ dùng về cinéma và chụp ảnh

Những rạp chớp ảnh ở tại Đông-pháp của Hội :

tại Hanoi	— Cinéma Palace *(Phố tràng-Tiền)* Cinéma Pathé *(Bờ Hồ)* Family Cinéma *(Phố hàng Buồm)*
tại Haiphong	— Cinéma Pathé Cinéma Gaumont
tại Saigon	— Eden Cinéma Casino de Saigon Moderne Cinéma
tại Pnompenh.	— Excelsior Cinéma

Ngài nào muốn mua máy, lập rạp chớp-bóng (Cinéma) các tỉnh, hay muốn nhờ vốn Hội lập cho tán thành nên giả tiền giần bản Hội cũng sẵn lòng giúp. xin đến nói chuyện.

SÁCH LUẬT

Quan phó Binh-tương, A. Dejean de la Bâtie, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này :

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 2$00
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2 . 00
3° HANG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. . . . . . 1 . 80
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . 3 . 00
(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại bản-quán

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(suite)

Il le considéra quelques instants avec extase; puis, se retournant vers Jean Valjean, il lui tendit la pièce et lui dit majestueusement:

Bourgeois, j'aime mieux casser les lanternes. Reprenez votre bête féroce. On ne me corrompt point. Ça a cinq griffes; mais ça ne m'égratigne pas.

— As-tu une mère? demanda Jean Valjean.

Gavroche répondit:

— Peut être plus que vous.

— Eh bien, reprit Jean Valjean, garde cet argent pour ta mère.

Gavroche se sentit remué. D'ailleurs il venait de remarquer que l'homme qui lui parlait n'avait pas de chapeau, et cela lui inspirait confiance.

— Vrai, dit-il, ce n'est pas pour m'empêcher de casser les réverbères?

— Casse tout ce que tu voudras.

Vous êtes un brave homme, dit Gavroche.

Et il mit la pièce de cinq francs dans une de ses poches.

Sa confiance croissant, il ajouta:

— Êtes-vous de la rue?

— Oui, pourquoi?

— Pourriez-vous m'indiquer le numéro 7?

— Pourquoi faire le numéro 7?

Ici l'enfant s'arrêta, il craignit d'en avoir trop dit, il plongea énergiquement ses ongles dans ses cheveux, et se borna à répondre:

Ah! voilà.

Une idée traversa l'esprit de Jean Valjean. L'angoisse a de ces lucidités-là. Il dit à l'enfant:

Est-ce que c'est toi qui m'apportes la lettre que j'attends?

Vous, dit Gavroche. Vous n'êtes pas une femme.

La lettre est pour mademoiselle Cosette n'est-ce pas?

Cosette? grommela Gavroche. Oui, je crois que c'est ce drôle de nom là.

Eh bien, reprit Jean Valjean, c'est moi qui dois lui remettre la lettre. Donne.

En ce cas, vous devez savoir que je suis envoyé de la barricade?

Sans doute, dit Jean Valjean.

Gavroche engloutit son poing dans une autre de ses poches et en tira un papier plié en quatre.

Puis il fit le salut militaire.

— Respect à la dépêche, dit-il. Elle vient du gouvernement provisoire.

Donne, dit Jean Valjean.

Gavroche tenait le papier élevé au-dessus de sa tête.

Ne vous imaginez pas que c'est là un billet doux. C'est pour une femme, mais c'est pour le peuple. Nous autres, nous nous battons, et nous respectons le sexe. Nous ne sommes pas comme dans le grand monde où il y a des lions qui envoient des poulets à des chameaux.

— Donne.

Au fait, continua Gavroche, vous m'avez l'air d'un brave homme.

Donne vite.

— Tenez.

Et il remit le papier à Jean Valjean.

Et dépêchez-vous, monsieur Chose, puisque mamselle Chose te attend.

Gavroche fut satisfait d'avoir produit ce mot.

Jean Valjean reprit:

Est-ce à Saint Merry qu'il faudra porter la réponse?

Vous feriez là, s'écria Gavroche, une de ces pâtisseries vulgairement nommées brioches. Cette lettre vient de la barricade de la rue de la Chanvrerie, et j'y retourne. Bonsoir, citoyen.

Cela dit, Gavroche s'en alla, ou, pour mieux dire, reprit vers le lieu d'où il venait son vol d'oiseau échappé. Il se replongea dans l'obscurité comme s'il y faisait un trou, avec la rapidité rigide d'un projectile; la ruelle de l'Homme-Armé redevint silencieuse et solitaire; en un clin d'œil, cet étrange enfant, qui avait de l'ombre et du rêve en lui, s'était enfoncé dans la brume de ces rangées de maisons noires, et s'y était perdu comme de la fumée dans des ténèbres; et l'on eût pu le croire dissipé et évanoui, si, quelques minutes après sa disparition, une éclatante cassure de vitre et le patatras splendide d'un réverbère croulant sur le pavé n'eussent brusquement réveillé de nouveau les bourgeois indignés. C'était Gavroche qui passait rue du Chaume

III

Pendant que Cosette et Toussaint dorment

Jean Valjean rentra avec la lettre de Marius.

Il monta l'escalier à tâtons, satisfait des ténèbres comme le hibou qui tient sa proie, ouvrit et referma doucement sa porte, écouta s'il n'entendait aucun bruit, constata que, selon toute apparence Cosette et Toussaint dormaient, plongea dans la bouteille du briquet Fumade trois ou quatre allumettes avant de pouvoir faire jaillir l'étincelle, tant sa main tremblait; il y avait du vol dans ce qu'il venait de faire. Enfin sa chandelle fut allumée, il s'accouda sur la table, déplia le papier, et lut.

(à suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Xã-hội tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Nó mê mải nhìn đồng tiền trong một hồi lâu, rồi thì nó quay về phía ông già, giơ đồng tiền trả lại cho ông, chững-chạc mà nói rằng:

— Hộ-chủ ông ơi, ta đây ưa đập đèn hơn. Ấu là hộ-chủ ông cầm lấy cái con ác-thú này. Hoàng-kim không bắc được ngộ-tâm. Con thú dữ này dẫu nó có năm cái vuốt nhọn, nhưng nó không cào được nổi ta đâu.

Jean Valjean hỏi:

— Con có mẹ chăng?

Thằng Nhãi đáp:

— Có lẽ ta có mẹ hơn mi.

Ông già nói:

— Nếu vậy thì con giữ lấy đồng tiền này đem về cho mẹ

Thằng Nhãi nghe lời nói thấy động tới lòng. Và nó vừa có ý nhìn thấy ông già đầu không đội mũ, người đầu trần có thể tin cậy được. Nó lại hỏi:

— Thật à. Không phải ông cho tôi tiền để ngăn tôi đừng đập đèn nữa đấy chứ?

— Con muốn đập cái chi thì con cứ đập.

— Nếu vậy, ông là một người hiền-nhân quân-tử.

Thằng bé bỏ đồng tiền vào túi. Mỗi ngày càng tin ông già là người hảo-tâm, nó lại hỏi:

— Ông có phải là người ở phố này chăng?

— Phải. Thế làm sao?

— Ông có thể trỏ cho tôi cái nhà số 7 chăng?

— Mi tìm nhà số 7 mà làm chi?

Đến đây thì thằng bé ngừng lại, sợ đã lỡ nói quá lời rồi, nó bèn thục năm đầu ngón tay vào tóc rậm mà trả lời rằng:

À! ấy thế.

Lúc ấy thì bỗng có một ý-kiến đi qua trí-khôn của *Jean Valjean*. Thì ra sự lo-sợ, sự buồn-rầu hay có những lúc sáng ý lạ-lùng như thế. Ông bèn hỏi thằng bé:

— Hay là mi đem lại cho ta cái thư ta đang chờ đây chăng?

Thằng Nhãi nói:

— Ông à! Ông có phải đàn-bà đâu.

— Thư gửi cho cô *Cosette* mà, phải không?

— *Cosette*? Ừ, nghe đâu chính là cái tên kì-quặc đó.

— Nếu vậy thì mi đưa đây để ta mang cho cô.

— Nếu vậy, hẳn ông đã biết rằng tôi do từ chiến-lũy mà lại đây.

— Hẳn ta biết chứ.

Thằng Nhãi thục tay vào túi khác mà lấy ra cái tờ giấy gấp tư. Rồi nó giơ tay chào theo lối nhà quân mà rằng:

— Nên bái mạng. Thư này là của Tạm-thời Chính-phủ gửi lại đây.

Jean Valjean nói:

— Mi đưa đây.

Thằng Nhãi cầm tờ giấy giơ lên khỏi đầu mà rằng:

— Chớ có tưởng đây là thư nhạn tin ong gì đâu. Tuy là gửi cho một người đàn-bà, mà là gửi cho cả quốc-dân. Bọn chúng tôi dẫu đi đánh nhau mà vẫn kiêng nể phụ nữ. Chớ không như trong bọn đài-các, sư-tử gửi thư cho lạc-đà đâu.

— Mi cứ đưa đây.

— Ừ mà thôi, tôi xin đưa, bởi vì tôi coi ông già có dạng hiền-nhân quân-tử.

— Đưa mau.

— Đây.

Rồi thì nó đưa tờ giấy cho *Jean Valjean*.

— Đem mau, nghe, ông *Chose* hời, bởi vì cô *Choselle* đương chờ.

Thằng Nhãi nghĩ được ra câu nói lối ấy lấy làm đắc chí. Ông già lại hỏi:

— Có phải giấy trả-lời thì mang lại xóm *Saint-Merry* chăng?

— Chớ có đến đó mà bị nướng như cái bánh sừng bò. Thư này do từ cái chiến-lũy ở con đường Xưởng-gai đem lại. Giờ tôi lại về đó. Thôi chào quốc-dân đồng-bào.

Thằng Nhãi nói thế rồi đi, nói cho đúng thì nó như con chim sổ lồng bay ra ngoài một lát rồi lại bay về. Nó vùn-vụt như tên, mà lại chui vào bóng tối. Cái ngõ Người-mang-khí-giới lại im-lặng và vắng ngắt như cũ. Chỉ trong cái chớp mắt, thằng bé quái-lạ, tối-tăm ở nó mà mơ-mộng ở nó, cho nên nó đã hụp lặn vào trong áng mây mù bao-bọc lấy mấy dãy nhà cao mà đen sì đen sịt, nó mất hẳn đi đâu như là áng khói mất trong cảnh tối-tăm vậy. Giả-sử cách chừng mấy phút đồng hồ mà lại không nghe xủng-xoảng tiếng kính vỡ, và đùng đùng một cây đèn đổ xuống gạch đâu đàng xa xa, khiến cho bọn hộ-chủ đã đi ngủ rồi phải thức dậy mà càu nhàu, thì tưởng chừng như nó đã biến-hóa đi đâu mất vậy. Tiếng xủng-xoảng, tiếng đùng-đùng đó chính là thằng Nhãi đi qua con đường *du Chaume* vậy.

III

Trong khi Cosette và mụ Toussaint ngủ

Jean Valjean tay cầm cái thư của *Marius* mà trở vào trong nhà.

Ông rờ-rẫm mà trèo lên thang, thỏa-thích ở trong tối như là con cú đã vớ được chim non vậy, ông khẽ mở cửa vào rồi lại đóng cửa lại, lắng nghe xem trong nhà còn ai động-đậy chăng, khi ông đã nghe chừng *Cosette* và mụ *Toussaint* ngủ cả rồi, thì ông đánh quẹt lên cho sáng, tay ông run quá đến nỗi phải cầm tới ba bốn cây quẹt vào trong cái ống đánh lửa hiệu *Fumade* mới xong; so là trong cái thủ-đoạn của ông vừa rồi, có sự gian-dối. Khi ông đã thắp được nến lên rồi, ông bèn ngồi tựa khuỷu vào bàn, giở giấy ra mà đọc.

(Còn nữa)

Những hồi từ đầu, đã in thành mười hai quyển, một bên chữ Pháp, một bên Quốc-văn, bán giá như sau này:

Phần	Quyển	Trang	Giá
Phần thứ nhất	Quyển I	223 trang, bán	0$60
	» II	203 —	0 48
	» III và IV	159 —	0 35
	» V và VI	19[illegible] —	0 48
	» VII và VIII	319 —	0 68
Phần thứ hai	Quyển I	213 trang, bán	0$48
	» II và III	237 —	0 50
	» IV, V và VI	275 —	0 60
	» VII và VIII	231 —	0 50
Phần thứ ba	Quyển I, II và III	251 trang, bán	0$38
—	Quyển IV, V, VI và VII	299 —	0 68
—	Quyển VIII	305 —	0 68

Ở xa tính thêm tiền cước, mỗi quyển . . . . 0$20

[illegible]

Khảo về y-học cũ của ta

'Cẩm-nang trích lục

Ấu khoa

(Tiếp theo)

Hà sa bát vị hoàn

Bệnh giản lâu ngày, can thận tì phế hư nhược, dùng phương này điều trị rất hiệu.

Tử hà sa 1 cái (chứt được bào thai con giai đầu lòng) rửa nước phèn cho sạch, rồi bỏ lẫn vào rượu và gừng ninh dừ thấu nhuyễn như bùn.

Thục địa 3 lạng
Tảo bì 1 lạng (sao khô)
Mẫu đơn bì 5 đồng (sao rượu)
Trạch tả 5 đồng (tẩm nước muối sao)
Lộc nhung 2 lạng (sấy khô)
Bạch vân linh 1 lạng 5 đồng (ẩm sữa)
Hoài sơn 2 lạng 5 đồng (sao rượu)
Chế phụ tử 7 đồng 5 phân
Thanh hoa quế 7 đồng 5 phân
Bắc ngũ vị 2 lạng (sao)
Mạch môn đông 1 lạng (bạn sao gạo nếp)

Các vị tán mạt luyện mật viên to bằng hột nhãn một, buổi sáng buổi trưa trước khi bữa ăn dùng một viên hòa nước muối nóng.

Tập thành kim túc đan

Phương này chủ thông quan lợi khiếu.

Phân lạng chưa rõ ở môn khái thấu

Tập thành hãng giới đan

Phương này chủ trạch nhiệt dàng tổn, tiêu độc lợi cách và thông đại tiểu tiện.

Phân lạng chưa rõ ở môn thai bệnh

Tả thanh hoàn

Phương này chủ thoái nhiệt bình can, thanh giải biểu lý.

Phân lạng chưa rõ ở môn đề khiếu.

Lý trung hoàn

Tì hư đau bụng thổ tả chân tay lạnh quyết thì dùng phương này.

Phân lạng chưa rõ ở môn thương hàn.

Tam tiêu đan

Trong mùa nóng sông hạ, thì dùng phương này.

Phân lạng chưa rõ ở môn tiết lỵ

Thái cực hoàn

Nóng sốt biến chứng, thì dùng phương này.

Phân lạng chưa rõ ở môn dịch lệ.

Thương phong trúng trị

Nhân sâm bại độc tán

Tứ thời cảm mạo hoặc thương phong kiêm chứng khái thấu thì dùng phương này.

Quan đẳng sâm 5 phân
Cát cánh 1 đồng
Trần chỉ sác 1 đồng
Xuyên-khung 1 đồng
Trích cam thảo 1 đồng
Bạch vân linh 1 đồng
Khương hoạt 1 đồng
Độc hoạt 1 đồng
Tiền hồ 1 đồng
Bắc phòng phong 1 đồng
Kinh giới tuệ 1 đồng.

Gia sinh khương sắc thang cho uống nóng, (kiêng không được ăn dầu mỡ).

Nếu tì hư, thì bội vân-linh, gia hoài sơn, biển đậu; phế hàn, thì bội vân-linh gia hoài-sơn bạch-truật hoắc hương, kiêm can chứng thì bội sài-hồ gia thanh-bì bạch-thược, kiêm tâm chứng thì bội độc-hoạt gia liên-kiều mộc-thông, kiêm tì chứng thì gia mạch-nha sơn-tra thần-khúc, kiêm phế chứng thì bội chỉ-sác gia bạch-giới-tử, kiêm thận chứng thì bội độc-hoạt.

Hàn môn

Bệnh thương hàn

Trẻ con tám tuổi giở lên khi huyết sung túc kinh mạch hoàn cố, cũng như khi huyết kinh mạch người nhớn, thì chứng bệnh thương hàn cũng tự biểu đạt lý, truyền biến tam dương tam âm

Thái dương bệnh chứng

Kinh mạch phù khẩn, ghê gió sởn rét buốt đến đau lưng, thế là tà tại biểu, trị nên dùng thang ma hoàng phát hãn.

Thiếu dương dương minh bệnh chứng

Kinh mạch huyền không trầm miệng đắng tai ù, mạn sườn đau chói thế là tà tại bán biểu bán lý, trị nên dùng thang sài hồ hòa giải.

Tam âm bệnh chứng

Kinh mạch trầm trì, chân tay lạnh quyết, miệng nôn chảy thảo, bụng đau đầm dĩ, thế là tà trúng âm kinh; trị nên dùng thang lý trung, hoặc nên dùng thang sâm phụ hoặc thang tứ nghịch.

Phản thường bệnh chứng

Có chứng bệnh chỉ thực nóng bỏng, mặt đỏ như gấc, phiền táo cuồng loạn, miệng khát mà đựng nước lại thổ vọt ra, kinh mạch sác hồ thì trọng án cũng không thấy chuyển, đó là âm thịnh cách dương, bệnh rất nguy độc, trị nên dùng thang bạch thông gia nhân niệu đởm chấp, cái đó đã vậy. thái dương kinh bệnh mà mạch trầm cũng có, thiếu dương kinh bệnh mà thân nhiệt cũng có, dương chứng mà quyết nghịch tiện lợi cũng có, phải suy xét cho tường tất, hoặc nên dùng ma-hoàng phụ-tử, hoặc nên dùng cam thảo phụ tử, hoặc nên dùng tứ-nghịch thang hay tứ-nghịch tán, hoặc nên dùng lý trung thang hay lý trung hoàn, đại chứng không nên xai lạc.

Trị pháp tổng quát

Lâm chứng biện trị đại khái có năm phép,

1· Phát biểu

Thuốc bất ngoại thang ma hoàng quế chi hoặc thanh long vân vân.

2· Giải cơ

Thuốc bất ngoại thang cát căn hoặc thăng ma cát căn vân vân.

3· Hòa giải biểu lý

Thuốc bất ngoại tiểu sài hồ hoặc đại sài hồ vân vân.

4· Công lý

Thuốc bất ngoại thang bạch hổ tiểu thừa khí hoặc lục nhất thuận khí vân vân.

5 Cứu lý

Thuốc bất ngoại thang lý trung thang tứ nghịch hoặc thang chân vũ bạch thông vân vân.

(Còn nữa) Phùng-năng-Tĩnh

ÂU TÂY TƯ TƯỞNG

Loại A.

TRUYỆN

TÊ-LÊ-MẶC PHIÊU LƯU KÝ

(LES AVENTURES DE TÉLÉMAQUE)

Toàn bộ, từ số 1 đến số 10

Mỗi quyển, giá 0$05

Đã xuất bản rồi

PHARMACIE MONTÈS
TONIQUE TONKINOIS

Nghề trồng chè ở Bắc-kỳ

Hai mươi năm về trước đây, tại Bắc-kỳ đã khảo-cứu về nghề trồng chè, để lấy chè đem sang bán bên Âu-châu. Cái vấn-đề ấy hiện đã ghi vào chương-trình tại trại thí-nghiệm ở Thanh-ba, tỉnh Phú-thọ, là miền trồng nhiều chè nhất của người bản xứ. Đến đầu năm 1911 thì sở Thí-nghiệm ấy đi, thành thử việc khảo-nghiệm về nghề trồng chè cũng bãi bỏ. Mãi đến năm 1919, việc ấy mới lại khởi làm ở sở Thí-nghiệm Nông-lâm ở Phú-hộ, cũng về miền ấy. Mà lần này thì xem chừng có đủ mọi phương-pháp tiện lợi hơn để mà thực-hành.

Các nhà đồn-điền Tây cũng lưu tâm vì nghề trồng chè lắm: tại đồn-điền Sơn-cốt, thuộc tỉnh Thái-nguyên, có trồng tới 100.000 gốc chè; tại đồn điền Hang-nen trồng tới 150 000 gốc, tại đồn điền Cát-trù (Phú-thọ) trồng tới 810 000 gốc. Nhưng nay chỉ còn có ở Cát-trù là còn vững thôi; còn ở hai đồn điền kia thì việc trồng chè đã bị thất bại cả. Có hai cái nguyên-nhân cốt tử về việc thất-bại ấy như sau này:

1. Không đủ cách chuyên-môn về việc ướp chè, cứ phải phỏng theo sách tàu, bằng những phương-pháp đơn-sơ lắm.

2. Vì những nhà đứng buôn ở bên Pháp, muốn sự kiếm lợi ngay, mà lại lợi một cách thái quá, không những chẳng giúp sức cho các nhà đồn-điền phấn chấn làm, mà lại bạch sổ các nhà đồn điền, khiến cho các nhà đồn-điền phải ngã lòng nản chí.

Đồn-điền Cát-trù tuy đứng vững làm nghề ấy được, khéo ướp chè theo hợp khẩu người Pháp, trực-tiếp bán và bên Pháp cũng được nhiều khách mua; nhưng xem chừng lại vì thiếu nguyên-liệu, mà nên cũng không lấy gì phát đạt được.

Về việc bán chè cũ, trước kia bên Pháp đã được đông khách mua lắm; sau vì có một người khờ dại quá, đem hàng mấy nghìn kilos chè ông sang Pháp bán, thành thử làm mất khách đi. Bằng hẳn trong khoảng mười năm, việc buôn chè cũ phải đình đốn, sau mới lại phát đạt được. Bấy giờ chè ở Trung-kỳ xuất cảng sang Pháp bán, tiếng nay tuột cả mất cả giá ở thị-trường Pháp: Chỉ còn bán được ít nhiều và các miền nhà quê thôi, bán cho những người coi lá chè ấy như một vị lá thuốc, chứ không nghĩ gì đến hương-vị cả. Sự mất giá ấy thật có hại cho các chè của Đông-dương xuất cảng sau này. Vì Đông-dương sau này không sản được nhiều thứ chè rất tốt, để kéo lại, thì chè của Đông-dương thật có nguy to.

Nghề trồng chè ở Bắc-kỳ có đã tự đời thượng-cổ. Cứ như biểu thống-kê của nhà-nước, thì số diện tích đất trồng chè ở Bắc-kỳ có tới 8.800 *hectares* nhưng mà sự thực ra thì cái diện tích đất trồng chè ở Bắc-kỳ còn nhiều hơn thế. Những nơi trồng chè nhiều nhất là về miền Hà-đông, Lao-kay, Phú-thọ và Ninh-bình; nhưng cả đến những miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ cũng thấy có giống chè nhiều chè. Duy chỉ ở những miền đồng bằng và trung-châu là không có giống chè thôi, vì giống chè không ưa nơi ẩm thấp.

Người bản xứ trồng chè cốt để trẩy lấy những lá chè bánh để mà uống; mỗi năm có chừng hai vụ hái lá chè. Lá chè ấy, người ta trẩy xuống, đem phơi khô, để làm thứ đồ uống rất thông dụng cả nước. Ở Phú thọ có nhiều nhà trồng chè lại hái các búp chè non, để làm thứ chè non đem bán một phần để dùng trong xứ, còn đem vào Trung-kỳ bán cũng nhiều.

Những nhà đồn-điền nói trên kia cùng các nhà thí-nghiệm của nhà nước, đem chè tươi mà ướp ủ cho hợp vị người Âu-châu uống, nhưng xem chừng bán cũng chưa được bao. Trại trồng chè Cát-trù mỗi năm tính trung bình sản được từ 5000 đến 6000 kgr chè và sở thí-nghiệm Phú-hộ mỗi năm sản được tới 2000 kgr chè là cùng.

Nếu cứ xem biểu thống-kê của sở thương-chính, thì từng năm Bắc-kỳ số chè nhập cảng bội hơn số chè xuất cảng nhiều. Năm 1925, riêng xứ Bắc kỳ với phía Bắc Trung-kỳ, số chè tàu nhập cảng tới 310.000 kgr; thế mà số chè của Bắc-kỳ xuất cảng có 150.000 kgr. thôi. Vậy bây [illegible] cốt nhất nên nghĩ cách làm sao ướp-ủ chè tươi của xứ này cho tranh được cái mùi vị chè tàu, để cung cấp chè cho trong xứ dùng đã rồi hãy nghĩ đến cách đem chè sang bán bên Pháp cùng phía Bắc Phi châu. Nhưng xem ra người Nam quen thói dùng chè tàu lắm, nên khó lòng thoát được việc nhập cảng chè tàu, vậy nên chè tươi ủ-ướp khá để xuất cảng được nhiều, thì nên cố lưu ý về việc ấy để kéo bù lại vậy.

(Còn nữa) D. P. D. dịch thuật

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Nhân duyên gặp gỡ

Cuối đời nhà Minh nước Tàu, có người học-trò tên là Trần-chấn-Bang, vào kinh thi. Khi tới kinh, đến [illegible] hai người bạn học trò ở nhà họ. Họ tên là Nguyễn-Tân, Phan-Hảo. Hai người bạn học ấy, đều là người văn-chương có tài, nhưng lại có tính du đãng. Không có hạnh-kiểm chỉn-chắn, thường khắp những nơi đường ngang ngõ tắt ở trong phố, đều có tung-tích hai người ấy đi đến nơi cả. Hai người ấy lại có tài tập luyện được võ nghệ rất giỏi. Đương thời bấy giờ trong nước lắm kẻ côn-đồ trộm cướp. Trần-chấn-Bang là người tính hiền yếu-đuối, thường đi học xa nên phải kết bạn với Nguyễn-Tân, Phan-Hảo để nhờ phòng bị hộ, lỡ khi gặp sự trộm cướp.

Trước kia Chấn-Bang chưa đi thi, chưa từng vào kinh bao giờ mà Nguyễn-Tân, Phan-Hảo hai người bình-nhật thường dủ nhau vào kinh chơi phiếm. Nay nhân việc thi-cử, ba người gặp nhau ở kinh lấy làm vui-vẻ hai người dủ Chấn-Bang đi chơi các phố qua xóm bình-khang thấy các chị em ai nấy đều quen thuộc Nguyễn-Tân, Phan-Hảo tranh nhau gọi mời vào chơi nhà. Vào đến nơi thấy các cô thiếu nữ đều trạc độ mười tám mười chín tuổi, son tô phấn-điểm, lượt dệt chăm chải, đứng chung quanh pha chè rót rượu mời, một cách rất là cung-kính.

Chấn-Bang xem ý biết rằng hai người này đã vào tay lão-luyện ở làng chơi rồi. Bụng nghĩ thầm rằng: mình còn là một người bần-vi, chưa làm nên hiển-đạt gì, mà đi theo hai ông này, quen thói phong lưu lãng du như thế không lấy làm thích. Lúc ở nhà ấy đi ra, Nguyễn-Tân biết ý Chấn-Bang không lấy làm thích, bảo rằng:

— Các chị ấy phần nhiều là người trọng lợi khinh nghĩa. Còn tiền thì còn nhân tình thân-thiết, hết tiền lại lạ nước lạ người dưng, chứ thấy chung gì, hai anh em chúng tôi cũng vẫn biết thế. Nhưng chơi xuân kẻo hết xuân đi, những lúc tiêu-nhàn, cũng nên mượn cái thú ấy để mà tiêu-phiền, chẳng hại gì mấy.

Chấn-Bang nghe nói khen rằng: « Phải lắm ». Miệng tuy khen phải, nhưng trong lòng không lấy thế làm phải. Đoạn hai người lại dủ Chấn-Bang đi phố bộ, được chừng vài trăm bước nữa, chợt gặp có một cái xe tay ở đằng trước mặt đi lại, trong xe có một người thiếu nữ, má đào mày liễu, mắt sắc môi son, liếc mắt mỉm cười, trông ba người đi đấy, mà không nói sao. Nguyễn-Tân, Phan-Hảo nhác trông thấy cách thức ăn-mặc đã biết là cô ả-đào rồi, bèn đứng ở trước xe nói rằng:

— Anh em chúng tôi dủ nhau đi đón cô đấy, cô đi chơi đâu xa, bây giờ mới về thế.

Người thiếu nữ xuống xe, mỉm cười nói khoan-thai rằng:

— Em không biết rằng các ngài có lòng đến chơi, nên không ở nhà nghênh tiếp, thật là thất lễ lắm. Nhà em gần đây, mời ba ngài quá bộ đến chơi.

Nguyễn, Phan nhận lời đến chơi. Chấn-Bang tuy không lấy làm thích, nhưng về một mình thì không tiện, bất đắc dĩ cũng phải theo hai người ra đi. Đi đến một cái nhà ở gần phố Đông-[illegible], vừa mới đến cửa, đã thấy ba bốn cô thiếu-nữ ở trong nhà ấy áo quần thướt-tha ra đón khách vào. Nhà ấy rộng-rãi mát-mẻ, bày trí lịch-sự. Cô đào đưa ba người khách về đó tên gọi là Lệ-nương. Lệ-nương mời ba ông khách ngồi chơi, rồi sai các cô đào đàn em, pha chè thắp thuốc lá mời khách.

Lệ-nương mỉm cười nói rằng:

— Chẳng mấy khi các ngài có lòng chiếu cố quá bộ đến chơi nhà em, thật là rồng đến nhà tôm, thế mà đến tận bây giờ em mới về thừa tiếp các ngài được, thế là thất lễ với các ngài lắm xin các ngài thứ cho.

Phan-Hảo ngồi vắt chân dáng đài nói:

Cô cứ chơi bời quen thuộc đã lâu, sao chị cứ nói quá khiêm làm vậy.

Đoạn Nguyễn-Tân với Phan-Hảo cứ tự do đùa bỡn lả lơi, nói cười luôn miệng. Chỉ duy có Chấn-Bang ngồi yên một mình ra dáng khiêm tốn phép tắc, không nói năng gì.

Sau sẽ liếc mắt trông cô Lệ-nương. thì thấy trạc tuổi đương độ xuân xanh, dung nhan kiều diễm, tóc tơ như mây biếc, mắt sắc tựa thu ba, mặc áo the hồng, lay động gió xuân phấp phới. Thật là có vẻ nhạn xa cá lặn, giống thưa vẻ trăng hoa hờn kém tươi, rõ ràng một bậc giai nhân tuyệt thế.

Một lát nữa người nhà bưng mâm rượu lên. Lệ-nương cùng các cô đầu trẻ tuổi mời ba ông khách cùng ngồi uống rượu, hoa quả bày la liệt, các thực phẩm rất thơm tho, chén tạc, chén thù rất mực vui vẻ, cuộc rượu đã tàn, Lệ-nương hỏi Nguyễn-Tân Phan-Hảo rằng:

— Em nghe thấy tiếng hai ngài giỏi võ nghệ lắm, nhưng hiềm vì mắt chưa trông thấy cái tài võ nghệ của hai ngài, vẫn thường lấy thế làm ân hận. Dám xin hai ngài thử võ cho em được biết, thì lấy làm hân hạnh lắm.

Hai người nói

Chúng tôi có tính du đãng từ thuở nhỏ, đến việc văn học, cũng chẳng chăm chỉ, huống hồ võ nghệ.

Lệ-nương lại ba lần nói vật nài, xin hai người thử võ cho xem.

Phan-Hảo nói:

— Võ-nghệ hai chúng tôi, cũng chẳng có gì là giỏi, chỉ võ vẽ biết bắn cung thôi. Hai anh em tôi mỗi người có thể giương nổi cái cung nặng trăm cân, bắn vào cái đích xa cách trăm bước, không phát nào sai.

Lệ-nương nói:

— Nhà em không có cung, chỉ có cái nỏ để giữ kẻ trộm, xin hai ngài thử bắn cho em được biết.

Lệ-nương nói xong, liền với lấy cái nỏ gác ở trên vách, cùng mười chiếc tên đưa cho hai người bắn thử. Hai người lĩnh lấy chiếc nỏ, đem ra đằng sau nhà bắn thử, lấy cây ngô đồng làm đích, đứng cách xa độ chừng trăm bước, Nguyễn-Tân cầm nỏ quỳ xuống, bắn luôn năm phát, đều trúng vào cây ngô-đồng, rồi đưa cho Phan-Hảo bắn. Bấy giờ đương buổi mùa xuân, trong vườn ấy có nhiều chim đậu. Phan-Hảo cầm nỏ, ngồi quỳ khum núm chỉ nhắm vào chim đậu trên cây mà bắn, bắn luôn năm phát, được năm con chim trước rơi xuống.

(Còn nữa) Thạch-bằng dịch thuật

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ
CŨNG CẦN PHẢI BIẾT

một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc khẩn đất ở miền trung du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển . . . . 0 $ 15
Tiền cước thường . . . 0, 05
Tiền cước Recommandé thêm 0, 10

Thư và mandat gửi cho:
M. LÊ-NGUYỄN-ÔN
61-63, Rue du Coton
HANOI
5701

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

MỖI DÒNG CHỮ 0 $ 10 MỘT LẦN

Nhà đất bán

(Immeubles à vendre)

Muốn bán một khu đất 200 thước vuông tây ở phố Bạch-mai giá rất rẻ.

Hỏi M. Nguyễn-văn-Toa[illegible] 88, phố hàng Trống, Hanoi, sáng từ 7 giờ [illegible] giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.74

Bán hai cái nhà to, kiểu mới, ngăn nắp, số 77 A, 77 B, phố Quan-Thánh. Tiền thuê 80 $ đến 90 một nhà. Đất rộng vườn chung quanh Giá bán phải chăng. Hỏi tại phố Đỗ-hữu-Vy, số 4 hay phố Citadelle, số 16 H. 7.255

Xe ô-tô

(Automobiles)

Bán xe ô-tô « Berliet » 12 mã-lực, còn mới. Hỏi tại quan Dr Lonjarret, 7, Bd Armand Rousseau, Hanoi. 7.258

Muốn bán xe ô-tô « Citroën » 10 mã-lực, B. 14, kiểu 1927, mới đi có 5 000 km. còn mới. Hỏi tại: Quan Ba Schérer, 10, Cité Jauréguberry, Hanoi. 7.276

Có cái xe Auto Renault bỏm mà đổi ra làm xe đi chơi cũng được. Máy còn tốt lắm. Muốn bán vì sự mở mang to tát ra.

Hỏi ở Hiệu Boucherie-Boulangerie Parisienne, 59, Boulevard Paul-Bert, Haiphong. 7.278

Xe-đạp, xe mô-tô

(Vélos. motos)

Bán một cái xe mô-tô hiệu *Gnôme et Rhône*, 4 mã-lực, 3 *vitesses*, kiểu *Grand Tourisme*, mới chạy được chừng 4.000 *kilomètres*.

Hỏi tại bản-quán hoặc ở hiệu *Deleule*, phố hàng Trống, Hanoi. 7.144

Đồ-đạc

(Mobiliers)

Bán tủ sách có ghế tràng (studio) ghế dựa thấp «Morris» tủ cheo quần áo, ghế sà-loong sơn xám nhợt, bàn rửa mặt, quạt máy để bàn, bát đĩa, cốc chén, đồ nấu bếp, ngăn để chai. Hỏi tại quan Dr Lonjarret, 7, Bd Armand Rousseau, Hanoi. 7 259

Muốn mua:

(On achète:)

Muốn tậu một con ngựa, ngựa tây hay ngựa lai cũng được, dùng cưỡi và kéo xe. Hỏi tại nhà báo. 7.171

Muốn mua lò gạch đã thành lò, hay đất để làm lò cũng được. Phải ở xung quanh Hanoi. Hỏi tại phố Mã-mây, số nhà 66, Hanoi. 7.277

Tìm người làm

(Offres d'emplois)

Cần người làm việc. — Cần một người infirmier biết tiêm quinine để đi con đường Tân-ấp Taket (Vinh). Hỏi tại số nhà 93, phố Hàng Bông. 7.265

Mất đồ hẹn thưởng

(Perdus)

Ai bắt được đem trả xin hậu tạ. — Ngày 11 février 1928 tôi đánh rơi mất một cái ví da trong có những thứ giấy này:

1 giấy khai-sinh;
1 cái thuế thân năm 1927;
1 cái thẻ căn-cước;
1 cái giấy chứng-chỉ đi làm, ông bà nào bắt được đem trả tôi xin hậu tạ.

M. Nguyễn-văn-Thược
7273 15, Rue du Coton, Hanoi

Lạc con

(Mục này đăng không lấy tiền)
(Enfants égarés)

Tôi là Lê-kim-Giụ, cựu phó-lý ở xã Nha-xá, tổng Mộc-hoàn, huyện Duy-tiên, tỉnh Hà-nam, kính trình chư tôn. Tôi có một đứa con gái tên là Lê-thị-Thụ, năm nay 19 tuổi, người thấp và đậm, mặt hơi rỗ, răng hơi vàng vàng, ăn mặc lối nhà quê, mặt tròn, đã lấy chồng người trong làng là Lê-văn-Quyền, ngày tháng sáu năm 1926, cháu phẫn chí bỏ đi, không biết đi đâu, tìm mãi không thấy.

Vậy có lời đăng lên báo trương, xin chư tôn, hoặc ai thấy người hình giạng giống cháu trú ngụ ở đâu, làm ơn viết thư cho tôi biết, để tìm cháu, tôi sẽ đến nơi điện tạ và hoàn lại tổn phí.

7 052 Lê-kim-Giụ

Lặt vặt

(Divers)

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có hỏi tại bản-quán 6.583

Số 349

TÂY-DU

ĐOÀN-KẾ-THIỆN dịch thuật

... Và lại những lúc đi như thế là đều có việc cả, cốt cho xong việc, chứ còn những cái không quan-hệ ở dọc đường thì ai có để ý đến làm chi, mà mình lại bảo là ta cố ý [illegible].

Còn đang nói chuyện, đã đi đến cửa thành, Tam-tạng xuống ngựa đi qua cầu, rồi vào con đường dài ở trong thành, trông thấy có hai ông già đang ngồi ở dãy hành lang mà nói chuyện, Tam-tạng bảo các đồ-đệ đứng chờ ở giữa đường, rồi chạy đến gần chắp tay mà nói rằng:

— Dạ, dám thưa hai lão-thí-chủ, bần-tăng xin lạy chào.

Hai ông lão đang mải nói chuyện xưa nay, kể những đời nào thịnh, đời nào suy, người nào thánh, người nào hiền, bỗng nghe thấy có tiếng chào, cùng ngoảnh ra đáp lễ mà nói rằng:

— Trưởng-lão hỏi cái gì?

Tam tạng chắp tay mà nói rằng:

— Bần-tăng ở phương xa đi đến đây [illegible] lạy phật để cầu kinh, đi qua quí-hạt đây, không biết là nơi nào, vậy xin hỏi ở đây có nhà ai sẵn lòng từ-thiện để bần-tăng vào khuyến hóa một bữa cơm ăn.

Một ông lão nói:

— Xứ chúng tôi đây, gọi là phủ *Đồng-đài*, đằng sau phủ có một huyện gọi là huyện *Địa linh*. Nếu trưởng-lão muốn ăn cơm, thì không cần phải đi khuyến hóa đâu, cứ đi thẳng đây đến chỗ có một cái cổng chéo cao, tức là nhà ông *Khấu viên ngoại*, ngoài cửa có treo một cái biển đề mấy chữ rằng: *Một vạn nhà sư đến cũng xin hoan nghênh* vậy trưởng-lão cứ đến đấy tất tự khắc người ta phải ra đón vào thết đãi. Thôi trưởng-lão đi đi, kẻo làm đứt khúc câu chuyện của chúng tôi.

Tam-tạng vái chào, quay lại nói cho ba đồ-đệ biết, rồi bốn thầy trò thẳng đường tiến lên, đi dọc đường ai trông thấy ba người đồ-đệ cũng lấy làm ghê sợ, cùng nhau chạy theo để xem. Tam-tạng bảo các đồ-đệ phải giữ gìn chớ có sinh sự ba người đồ-đệ nghe lời cứ cúi đầu đi, không dám ngẩng lên trông. Một hồi lâu, quả nhiên đi đến một nhà có một cái cổng chéo cao. trên tường có treo một cái biển đề mấy dòng chữ rằng: *Một vạn nhà sư đến cũng xin hoan nghênh*, Tam-tạng gật đầu mà khen rằng:

— Đất phật quả nhiên có khác với mọi nơi thật.

Bát-giới phăm phăm chạy đi vào.

Hầu-thánh vội gạt đi mà nói rằng:

— Hãy thong thả, chờ bao giờ có người ra hỏi, bấy giờ sẽ vào.

Rồi thầy trò cùng nhau đặt gánh buộc ngựa lại, ngồi nghỉ ở ngoài cửa, một lúc thấy một tên người nhà ở trong chạy ra, tay cầm một nắm cân và một cái giỏ tre, trông thấy hoảng sợ quá vội chạy vào mà báo rằng:

— Thưa chủ-nhân, ngoài cửa có bốn nhà sư ở đâu đến, hình dạng xem rất quái lạ.

Bấy giờ *Khấu-viên-ngoại* đang chống gậy đi đi lại lại ở trong sân đường, đang lâm râm niệm phật, nghe báo vội vứt bỏ gậy chạy ra đón tiếp, rồi mời vào trong nhà. Khi đi đến một cái phòng ở nhà trên, Khấu-viên-ngoại lên lấy tay chỉ vào mà nói rằng:

— Cái phòng này là nơi để tiếp đãi các phật đến giảng kinh, còn cái nhà dưới thì tôi cúng người nhà ở.

Tam-tạng vội lấy [illegible] bước đi vào, [illegible] lạy phật, rồi quay ra vái *Khấu-viên-ngoại*. *Viên ngoại* mời xuống nhà dưới, sai pha trà mời uống, rồi hỏi đến quê quán ở đâu và định đi đâu có việc gì.

Tam-tạng nói:

— Bần-tăng là chức khâm sai của vua Đường ở phương đông đi sang chùa *Lôi âm* lạy phật để cầu kinh, nhân đi qua đây, nghe nói ngài có lòng yêu mến các sư, nên đánh bạo vào hầu, xin một bữa cơm để lại ra đi ngay kẻo chậm trễ.

Khấu-viên-ngoại ra ý vui mừng lắm, rồi cười mà nói rằng:

— Thưa lão-sư, đệ-tử này tên là *Khấu hồng*, tên tự là *Đại khoan*, năm nay đã 64 tuổi. Từ năm 40, dốc lòng làm thiện, định một cái chí nguyện là cúng nuôi lấy một vạn nhà sư, đến nay vừa được 24 năm, đã cúng được 9996 vị rồi, còn thiếu bốn vị nữa, nên cái công quả ấy chưa được tròn vẹn. Nay may lòng giời run rủi bốn ngài tới đây, xin lưu lại chừng hơn một tháng, để đệ-tử được cúng nuôi, cho được đầy đủ số một vạn, khiến cái công quả ấy được tròn vẹn, thì thực vẻ vang biết chừng nào. Lúc bấy giờ các ngài ra đi, đệ-tử sẽ sai sắp sẵn kiệu ngựa để đưa đi, từ đây đến Linh-sơn chỉ độ 800 dặm đường, chẳng không xa là bao nhiêu nữa.

Tam-tạng lấy làm vui vẻ lắm, rồi bốn thầy trò cùng tạm lưu lại ở đấy *Khấu viên-ngoại* sai người nhà đi dọn cơm. Một lúc lâu, bà viên-ngoại và hai con giai là *Khấu-lương*, *Khấu-đống*, nghe tiếng đều chạy ra lạy chào.

Tam-tạng đáp lễ và tỏ lời khen ngợi, hai người con liền hỏi viên-ngoại rằng:

— Dạ, dám thưa cha, không biết vị sư-tăng này ở phương nào lại đây?

Viên-ngoại nói:

— Bốn vị đây là khâm-sai của vua Đường ở phương đông về *Nam thiệm bộ-châu*, đi sang *Linh sơn* lạy đức phật để cầu kinh đó.

Hai người con liền nói rằng:

— Chúng con xem trong sách *Sự lâm quảng ký*, nói trong thiên-hạ này có bốn bộ châu lớn, xứ ta đây gọi là *Tây ngưu hạ-châu*, vậy chẳng hay đi từ *Nam thiệm bộ-châu* đến đây hết chừng bao nhiêu ngày tháng?

Tam-tạng cười mà nói rằng:

— Cứ kể đi luôn cũng không hết mấy ngày, nhưng dọc đường phải gặp bao nhiêu sự hiểm nguy, hết quỉ quái bắt, lại yêu-tà trêu, thành ra nếm cả mọi mùi đắng cay, tháng trọn ngày qua, tính đến nay vừa đúng 14 năm trời, thầy trò tôi mới đi đến được quí-hạt.

Hai người con nghe lấy làm thán phục lắm, rồi người phải bưng cơm lên, ba thầy trò quay vào trong nhà,

Khi ăn xong, Tam-tạng đứng dậy từ tạ ra đi. Nhưng *viên-ngoại* khẩn khoản [illegible] đến năm sáu ngày, mời thêm 24 vị sư đến để lập một đàn tràng, tụng kinh cúng phật, để mừng cái công quả trong 24 năm, rồi đến nay đã được vẹn tròn. Xong rồi Tam tạng xin đi, *viên-ngoại* vẫn ra lòng quyến luyến, không nỡ rời tình. Tam-tạng nói rằng:

— Thầy trò tôi đến đây được đội ơn ngài cung dưỡng, biết lấy gì báo đáp cho phu. Chỉ vì khi bần-tăng lĩnh chỉ ra đi, vua Đường tiễn ra khỏi thành, hỏi bao giờ về đến nơi, bần-tăng nói quyết rằng, chỉ trong ba năm là cùng, không ngờ dọc đường gặp nhiều sự ngăn trở, đến nay đã 14 năm rồi, cầu kinh không biết có lấy được không, lại sợ khi về sẽ gấp ngần ấy năm nữa, tự mình sai [illegible], thành ra người nói dối vua trên, tội ấy biết tránh làm sao cho thoát được, nên bần-tăng phải ở lại [illegible] ngày nào, trong lòng thực lấy làm nóng lắm. Nếu ngài có lòng [illegible] muốn cho thầy trò tôi được [illegible], thì xin để khi lấy được kinh trở về, lại vào hầu ngài mấy hôm nữa, há chẳng hay lắm ru

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Mặt và kim
có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá........ 11$50
BÁN TẠI HIỆU:
A. PERROUD (Nhà xanh)
89, Phố Paul Bert, — HANOI
3011

KÍNH KHAI GIÁ

Hiệu tôi có bán đủ các thứ cuốc sẻng đúc tại bên Tây cũng là các thứ cuốc sẻng làm tại bên ta tiền nào của ấy. Xin các ngài thầu-khoán chiếu-cố, tôi xin tính giá thiệt hạ hơn các hiệu khác.

Hiệu tôi có bán đủ các thứ sắt, ciment làm nhà cửa cầu cống, cùng là các thứ giấy gai, bao gai, bao cói, vân vân.

Hiệu tôi lại có mua cả các thứ giấy cổ phần của các hiệu buôn bán cùng là các thứ giấy quốc-trái của nhà nước, xin đoan rằng giá hiệu tôi giả thế nào cũng cao hơn các hiệu khác.

Nay kính cáo,
ĐỨC-LONG
90 Phố Mã-Mây, Hanoi

Dépuratif Ribal
Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá-tiền: 1$30

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền: 0$80
BÁN TẠI HIỆU BÀO CHẾ
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi

TRẦN - QUANG - MINH
Chuyên môn giồng răng
199, Hàng Bông-lờ, Hanoi
MẤY NHỜI KÍNH-CÁO

Thưa các quý-khách.

Bản-hiệu xưa nay chỉ chuyên về một nghề giồng răng. Giồng đủ các thứ răng. TRẮNG, ĐEN, VÀNG, BẠC, nhổ răng, chữa sâu răng, vá răng, răng đen đánh trắng, răng vẩu, răng khểnh, răng lệch lạc chữa lại cho đều, nhất là các cụ già gẫy hết cả hàm, làm toàn hai hàm răng khác, đã xinh đẹp hơn răng cũ, mà ăn uống nhai nói cũng như răng thật không bận-bịu gì cả.

Vậy xin mời các quí-khách quá bộ lại bản-hiệu, hoặc làm. hoặc hỏi-han điều gì, bản hiệu xin hoan-nghênh trân trọng, cắt nghĩa minh-bạch, cam-đoan làm tầu được như ý, và giá tính lại rẻ hơn tất cả các nơi khác.

Các quý-khách ở tỉnh khác cần mời đến quý tỉnh làm, hoặc hỏi điều gì, xin viết thư về Bản hiệu sẽ có người đến tận nơi làm, và giả nhời ngay

Kính cáo
Trần-Quang-Minh
OUVRIER-DENTAIRE
199 Rue du Coton hanoi

Hoàng Quang-Thiện
BIJOUTIER
CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF
91, Rue des Changeurs, Hanoi
Nhà làm đồ vàng, bạc rất khéo và cẩn thận.

HIỆU TRỊNH-XUÂN-NGHĨA
1, Rue du Chanvre, Hanoi — Télephone

Mới sang mấy thứ hàng sau này bán lẻ và bán buôn, giá rất hời:
— Các thứ máy đánh lửa (briquets) với nhài và đá.
— Vải may màn tây (tulle moustiquaire)
— Cỏ tây nhồi đệm (crin végétal).
— Các thứ gương lắp vào auto (pare brise d'auto).
Crochets X để treo các khung tranh ảnh và đa-cô.

SERVICE PUBLIC D'AUTOBUS
PHÚ-THỌ — TUYÊN-QUANG ET VICE-VERSA
BẠCH-THÁI-SƠ

Bán những vé hoa-xa và những vé autobus từ Hanoi đi suốt Tuyên-quang và những vé autobus và những vé hỏa-xa từ Tuyên-quang đi suốt Hanoi.

Những nhà bán vé ở Hanoi
114, phố Bờ-sông, nhà ông Bạch-thái-Sơ.
37, phố hàng Giấy, nhà ông Tuấn-Mỹ.
38, phố Chợ Hôm, nhà ông Hà-quang Oánh.

NHỮNG GIỜ CHẠY
Hanoi chạy 6 giờ 26, lên đến Phú-thọ 10 giờ 13
» 9 . 18, » 12 . 56
» 1 . 48, » 5 . 22
PHÚ-THỌ CHẠY TUYÊN-QUANG SAU HỎA-XA 15 PHÚT
Phú-thọ chạy 10 giờ 35, lên đến Tuyên-quang 1 giờ 30
» 1 . 15, » 4 . 20
» 5 . 37, » 8 . 10
Sáng ở Tuyên-quang chạy 5 giờ 15, về đến Phú-thọ 7 giờ 30
» 9 . 20, » 11 . 55
» 1 . 30, » 4 . 05
Kịp tất cả các chuyến xe-hoa
GIÁ CHỖ NGỒI: Đại-pháp 2$00 — Hạng nhất 1$20 — Hạng nhì 1$00
THUÊ CẢ CHUYẾN: Giá phải chăng, 0$25 một kilomètre

Làm thế nào mà chữa được

Một người ở chốn thôn quê ngộ khi gặp có tật bệnh gì, thì chẳng ai là chẳng thường cứ tự vấn rằng: (Làm thế nào mà chữa được tất bệnh này) Vì chưng xa nơi tỉnh thành, thầy chẳng có, thuốc thì không, thành thử người ốm chẳng có phương pháp thuốc thang gì mà chữa chạy cả. Bởi vậy phàm các người ở chốn thôn quê, ai nấy đều cần phải tùng tùy có một quyển sách nói đủ các thứ thuốc cần dùng ở chốn thôn quê và mọi điều chỉ bảo cho biết các thức dùng các thứ thuốc ấy. Hằng ngày hiệu bào chế Chassagne ở Hanoi vẫn tiếp được vô số thư từ ở các nơi gửi về hỏi về việc ấy, nên lâu nay hiệu bào-chế ấy vẫn cố sức kiếm cách làm cho ai nấy được như ý. Nhưng ngặt vì thư gửi về hỏi càng ngày càng nhiều không thể phúc đáp riêng từng người được, bởi vậy hiệu bào-chế ấy có soạn riêng ra một cuốn sách dầy 170 trang, vừa bằng chữ Pháp, vừa bằng chữ Quốc ngữ, nói kỹ càng đủ cả mọi điều khẩn thiết rất thường dùng.

Đại khái có những chương sau này.

1. NHỮNG LÚC KHẨN CẤP, nghĩa là những bệnh cần phải chữa chạy ngay lập tức nếu không thì thành ra nguy hiểm to; đại để như: Ngạt, chẩy máu, bỏng, gẫy xương, say nắng, thắt cổ, phải gió, ngất đi vân vân....

2. LỜI KHUYÊN CÁC BÀ MẸ. Nói về cách tuyệt hảo nuôi con trẻ, mọi sự để phòng để tránh các tật bệnh cho con trẻ và các cách chữa trị các tật bệnh ấy.

3. MỌI ĐIỀU KHUYÊN BẢO VỀ VIỆC THÚ Y. Sản nghiệp người nhà quê là chỉ trông vào đàn trâu bò, vì vậy trong cuốn sách ấy chúng tôi dành để một chương dài nói về sự sinh sản với giống vật mà trong nhà, cách giữ gìn cho các giống vật ấy khỏe mạnh luôn và cách chữa chạy loài vật trong nhà khi có tật bệnh.

4. CÁCH GIỮ NƯỚC UỐNG CHO TRONG SẠCH. Biết bao tật bệnh sinh ra là chỉ tại nước uống đục bẩn, chứa chan những vi trùng; vậy cần phải làm thế nào cho nước được trong sạch mới được; trong chương này chỉ bảo mọi cách thực hành và không tốn tiền để giữ cho nước uống được trong sạch.

5. NHỮNG BỆNH XOÀNG KHÔNG NÊN KHINH THƯỜNG. Như bệnh thấp, bệnh đau bụng, đau dạ dầy, đau gân, bệnh run. Mỗi bệnh ấy lại phải có nơi rõ một cách giản gì mà xưa nay thực hành đã công hiệu lắm.

6. BỆNH ĐAU DẠ DẦY. Nhiều người Nam mắc phải cái chứng đau dạ dầy. Cứ xem trong chương này thì sẽ thấy cách chữa thấy công hiệu.

7. CÁC BỆNH TẬT CỦA ĐÀN BÀ. Đàn bà thường có tật bệnh luôn, rất đau đớn; nếu biết chữa cho hợp cách thì dữ ngay.

8. CÁC BỆNH PHONG TÌNH. Rất nhiều và rất nguy hiểm cho người bệnh và cho cả con cháu nữa.

9. CÁC CHẤT ĐỘC. Một chương dài nói về cách chữa các chứng ngộ độc và làm giải độc vân vân..... Lại có nói đủ cả các phương thuốc tây cùng các lời chỉ bảo rất kỹ càng về những vấn đề rất có ích cho các người ở xa nơi thành thị nữa. Cuốn sách này, ai hỏi xin cũng tặng không, không lấy tiền. Vậy ai muốn xin cuốn sách ấy thì nên viết thư về cho

HIỆU BÀO CHẾ CHASSAGNE 59, Phố Paul Bert Hanoi

Trong thư phải đính một cái tem 5 xu cước để gửi. Nên viết thư về xin ngay từ bây giờ, kẻo hết.

Xe đạp... Furan... Pervenche... S. A. F.
MARABOT, 1 Frein 39$
PERVENCHE noir, 1 Frein 36$, 2 Freins 37$
FURAN noir, 1 Frein 39$, 2 Freins 40$
S. A. F. vert, Grand Luxe 42$, a l'Anglaise 44$
Toutes avec jantes demi-nickel, carter et tous accessoires
BERIOLLE, 115, Avenue Grand Bouddha, Hanoi

TRÀ VINH-MẬU

Bản-hiệu khai-trương ở *Quảng-đông* bên Tàu, đã mấy mươi năm nay, có mở xưởng chế-tạo ở *Vũ-di-sơn*, chọn các thứ trà đầu-xuân thượng-hảo-hạng tại trên ngọn núi cao như liên-tâm, ô-long và thủy-tiên, vân vân, dùng cách hóa-học điều-chế, xa gần ai cũng biết tiếng.

Nơi đây lại phát-minh một thứ trà liên-tâm nhỏ cánh, gọi là «SONG HỈ CHÍNH-THÁI DANH-TRÀ» cũng được nhiều quí-khách hoan-nghênh.

Nay xin đem những dấu riêng của trà VINH-MẬU đăng báo, để quí-khách thưởng trà không đến nỗi mua lầm.

Các chi-điếm của trà VINH-MẬU:
Nam định: phố Khách, số 144. — Hà-nội: phố Hàng-ngang, số 25.
Hải-dương: phố Khách, số 14.
Vinh-Mậu trà hiệu cẩn-bạch.

Trộm xe đạp. — Nguyễn-văn-Trong 24 tuổi làm đề đăng ten ở làng Huyền-kỳ (Hà-đông) bị kiện là ăn cắp một cái xe đạp của Hà-văn-Chính ở phố Lò-đúc thì đã phải bắt để xét hỏi.

Ăn cắp và đánh người. — Theo lệnh quan Biện-lý Hanoi, sở mật-thám đã cho xét hỏi về việc Nguyễn-thị-Dao, kiện mấy tên là ăn cướp mất 241 đồng và đánh chồng là Trần-trọng Thanh bị thương.

Hai người đánh một. — Nguyễn-thị-Xuyên ở ngõ Hàng-phúc có đơn kiện tình-nhân là Nguyễn-văn-Rua và vợ cả tình nhân đánh mình rồi lại ăn cướp mất các đồ vật giá đáng 153$.

Nạn ô-tô. — Ngày hôm 14 tây, vào vào 2 giờ rưỡi mới sẩy ra con đường Bắc-ninh — Hanoi km 14 một cái nạn ô-tô. Ng-tiến-Hách làm thợ đúc, quán làng Trung-liệt, phủ Từ-sơn, bị thương đã phải vào nhà thương để điều-trị. Lại ngày hôm mồng 8 tây vừa rồi, có hai người bị một chiếc ô-tô đụng phải ở km. 32 ở con đường Hanoi xuống Haiphong.

Thuốc phiện lậu. — Vào hồi 1 giờ rưỡi đêm sáng hôm qua, hai người lính cảnh-sát số 42 và 112 đương đi tuần ở con đường 75 bắt được một người mang thuốc phiện lậu cân được độ 4 cân hiện đã đưa cả người lẫn thuốc về sở Cẩm.

VIỆC TRUNG-KỲ

HUẾ

Mưa to gió lớn. — Đã ba ngày hôm nay tại kinh thành và các vùng chung quanh bị mưa bão dữ dội lắm.

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Vụ án cắp 18000$00. — Có một tên Cao-mên kia bán lúa, bán được 18 ngàn đồng cầm lo-le bọn gian manh ngó thấy nên thèm muốn giựt. Chúng nó bèn tới lại áp đánh tên Cao-mên mà lấy số bạc ấy. Hỏi ra thì vì lúc ban đêm lại thêm người lạ mặt nên tên Cao-mên ấy không biết ai là ai.

Cò bót đang tìm kiếm bỗng đâu có một tên Cửa đánh giây thép nói mách chỉ các tên phạm thủ ra. Ở tại bót thì Cửa khai rõ ràng đến chừng tới quan bồi thẩm nó lại khai khác. Nó nói rằng có một thầy thông người sở mật-thám biểu nó khai vậy chớ.

Còn bọn bị cáo kia thì đứa chối, đứa đổ cho đứa này, đứa đổ cho đứa kia,

Quan tòa định lại tám ngày rồi sẽ nghị án.

Tù Côn-lôn trốn. — Về việc gửi tàu binh *Inconstant* ra Côn-lôn hôm nọ thì công chúng phần nhiều ngờ là ở ngoài đảo Côn-lôn làm loạn dữ, chẳng dè rõ tại có mấy tên tù trốn nên quan quản-đốc sở Côn-lôn xin gửi tàu binh ra bắt vậy thôi chớ chẳng chi lạ.

Đảo Côn-lôn có một chiếc tàu nhỏ để đi tuần nhưng rủi mắc sửa chưa rồi nên lúc tù trốn đó không có tàu nào chạy đi bắt, cần phải xin gửi tàu binh trong Saigon ra.

CẦN-THƠ

Một trường huyết chiến. — Xưa nay cái đám xe đò nó dành giựt hành-khách với nhau mà đánh lộn đâm chém cũng thường, song chưa có lần nào mà nổi lộn một trường đại chiến xem rất gớm ghê dữ tợn cho bằng cái trận mới xảy ra tại chợ Cần-thơ đây hết. Trận này sáu tay anh chị dao búa chém hai cậu anh hùng, một cậu tử tại trận, còn một cậu bị trọng thương: làm cho náo động hết châu thành chẳng khác nào một trận giặc.

Nguyên từ thuở nay chạy cũng vì sự tranh dành hành-khách với nhau, nên thường nội chợ Cần-thơ hễ ai vô tiệm thuốc nha-phiến thì đều nghe nói rằng: Nguyễn-ngọc-Chân với M. Cho chẳng chầy thời kịp sao cũng có một trường huyết chiến với nhau thôi.

Lời đồn ấy đã lâu, song chưa thấy chi cho dữ; tuy vậy Nguyễn-ngọc-Chân cũng có ý đề phòng, bèn kiếm tay anh hùng cho có võ nghệ đặng đem về làm vây cánh.

Vậy trước hết Nguyễn-ngọc-Chân rước được một người tên là Hai Lăm và mướn cắt cho người nầy đứng tại bến xe nơi đặng coi cho trẻ nó rước mối.

Ít ngày Nguyễn-ngọc-Chân lại nghi cho một mình Hai Lăm sợ có thể chẳng, nên mới rước thêm một người nữa tên là Tư Chu.

Được hai tướng phò trì thì Ng-ngọc-Chân đã vững: không dè hôm trong năm Tư Chu đã bị chém một dao ngay mặt cũng nặng; song tư Chu nằm nhà thương nay đã mạnh lành rồi.

Tư Chu tuy mạnh song mới ra nhà thương e sức còn yếu, vậy nên phe bên kia thừa muốn thừa lúc Tư Chu còn chưa thiệt mạnh đây mà trừ khử cho rồi, nên mới đầy thừa lúc Hai Lăm không có mặt tại bến xe hơi, chỉ có một mình tư Chu đứng với Tám Trọng đó thôi, thì một bọn sáu đứa đồn cầm dao búa sẵn hầm sẵn. Tuy sáu đứa có khí giới sẵn còn đàng kia có hai người mà ơ hờ tay không song chúng nó cũng không dám làm còn phải đợi chờ cơ hội:

May đâu một chút thấy Tư Chu đang lẻ một mình, thì sáu đứa nó bèn đi ráp lại chung quanh Tư Chu rồi thừa lúc ơ hờ vùng la lên một tiếng «chém» thì sáu lưỡi dao sáng rỡ đã nhắm ngay mình Tư Chu mà sả vào. Tư Chu cũng giỏi, vùng phi bộ nhảy ra chụp được cây chổi quét đường mượn lấy lên đỡ gạt. Tám Trọng thấy tư Chu bị vây mà mình cũng không khí-giới song may là trong tay lúc ấy có cầm cây dù nên Trọng ta nhảy vào giải cứu cho Chu.

Lúc nầy coi rất ghê gớm trong hai người lại vây cự với sáu con dao, Tam Trọng chỉ có một cây dù chớ cũng thừa thế đâm đặng một thằng bên kia văng dao nhào tới, năm đứa kia áp vào nổ lực chém như mưa, bất kể tám Trọng bị một dao chém vào tay nặng lắm: còn lại có một tư Chu một cây chổi mà tả vông hữu đột, Bỗng có tên Xuồng ở góc bên kia xách dao chạy lại phía sau lưng tư Chu mà chém một dao rất mạnh vô cùng ngay vào bàn cổ tư Chu nghe một cái sựp, thì máu vọt ra đỏ lòm tư Chu nhào tới không còn dẫy-dụa được chút chi hết.

Ôi! Tội nghiệp thay cho hành khách điếng hồn. nhứt là mấy người đàn bà ngồi trên xe chết điếng. Ai cũng tưởng tư Chu đủ rụng đầu chết ngơi; không dè một chặp thấy Tư Chu sựa quậy rồi kế lính lại lớp lo bắt bọn côn-đồ kia, lớp lo chở tư Chu về nhà thương. Chưa biết sống chết thế nào, ít ngày sẽ rõ.

MỸ-THO

Thầy đội tây chết chìm. — Sớm mai ngày 7 février vừa rồi, vừa 6 giờ sáng chiếc tàu Hải-nam chạy lục tỉnh ở Saigon xuống ghé tại Mỹ-tho cũng trong chiếc tàu nầy có một người lang-sa làm đội bồn thuộc về sở họa đồ tên Yvon Felix 26 tuổi, sergent au service Géographique có lính ở Hà-nội sai thầy mới bước chơn về Nam-kỳ, nên thầy đội bồn nầy đi với một thầy thông nữa cũng người ở Bắc thép tùng chiếc Hải-nam đặng có lên Châu-đốc. chẳng là phần số của thầy đội tây nầy tới ngày giờ hôm nay thầy đã phát rồi nợ nước, nên khiến cho thầy tàu mới cặp cầu trời vừa rạng sáng thầy xuống sông dẹo mình theo nhọn thủy triều một cách thảm thiết!

Theo lời thầy thông nói lại rằng, khi tàu vừa ghé thì thầy đội tây nầy nói với thầy muốn xuống sông tắm cho mát. Theo ý của người muốn nên thầy thông đó không ngăn can được, thầy đội tây liền thay đồ mặc thẳng lên cầu lại chỗ cầu thả mang tắm khi đi thì thầy thông cũng không để mắt theo ngó chừng làm gì, nước giờ đó giòng được nửa sông có lẽ cái chết của thầy đội tây nầy là lại gơi thầy khi bước xuống nất thang bị hụt chơn lại không biết lội, nên ngọn nước nó xô rồi cách xa cầu tàu chừng 100 thước, chừng đó có nhiều người ở trên cầu nghe tiếng la bài bải ngó ra mới thấy thầy còn đương hụp lên hụp xuống mấy lần như vậy mới chìm.

Còn thầy thông nọ khi nghe được tin chạy lên cầu mà kiếm thời thấy của thầy đội tây đã chìm rồi, nên thầy chạy đi báo cho ông cò hay, tức thì ông cò là M. Bonremain xuống tại bến tàu làm án kết với vụ ấy, 1 giờ trưa nước ròng sát thì có người thấy thây của thầy đội tây nầy còn nằm tại đó, lập tức ông cò cho quan biện lý hay rồi cai đội khiêng đem về nhà thương đặng quan thầy mổ ra khám nghiệm, qua sáng ngày 8 tây mới chôn.

Thiệt là đáng thương tiếc M. Yvon felise nầy ngày giờ nào lăn thương mũi đạn bên ta mà còn tránh được thay, qua năm ba cái bền mà chẳng chết cho đặng trọn nợ nước, lại chờ tới ngày hôm nay tìm tới cái sông Mékong mà bỏ mạng trôi theo ngọn nước vô tình kia.

Tân-kiên

Dư luận Nam-kỳ

Tiểu thuyết quốc âm

Hơn mười năm nay. người xứ ta lần lần nhảy theo Âu Mỹ mà đặt tiểu-thuyết, trước còn dịch sách tây, sau có nhiều người lượng ra mà đặt.

Bên Trung-quốc cũng vậy, trước thì duy có những truyện nương theo quốc-sử mà vẽ viên ra, như Đông-châu, Tây-hán, Tam quốc Tống Đường v. v. mà lối sau này thì tân thời tiểu-thuyết lắm, có nhiều bộ dịch ra ràng của Hoa-kỳ, của Đức quốc, mà cũng có nhiều bộ. tác giả lượm lặt chỗ này một mớ, tom góp chỗ kia một mớ, rồi nhồi nắn thêm bớt mà làm thành ra một bộ tiểu-thuyết.

Người xứ ta thấy tiểu-thuyết ngoại-quốc rất nhiều, còn ta thì chỉ có mấy cuốn truyện tàu diễn nghĩa mà thôi, vả lại đời, ngày càng khôn khéo, mà cuộc sinh tồn lại thêm khó khăn, cần phải bày bố ra mà làm, nên chi có nhiều người xướng ra viết tiểu-thuyết mà đó cũng là một phương mưu thực không phải là hèn hạ gì.

Cách viết tiểu-thuyết, phải biết phân ra nhiều hạng. một là tiểu-thuyết mà văn từ tao nhã, tác-giả dìu giữ từ câu văn, lời nói tuy có chỗ khó hiểu mà có mùi văn chương, có điển tích, hai là văn xuôi văn thường trọn bộ tiểu-thuyết không dùng tiếng cao-kỳ, không một chữ nho, tuy cũng chuốc tran lời nói, mà câu nào cũng dễ hiểu, đờn bà con nít, đọc qua cũng hiểu liền, chẳng cần để ý tìm kiếm mới hiểu được, ba là văn thiệt, cứ lời nói thường làm sao thời nói y như vậy, không trau chuốt, không thêm bớt chút nào hết, ví như nhằm đoạn người có ăn học, nói thì thì nói suôn câu, nói sạch sẽ, còn nhằm chỗ cu-li bầm-bù và bậc hạ lưu, không có học thức, cứ phun ngang bửa cải mà nói, không kể mẹo luật, không cần trật trăng.

Ba cách viết tiểu thuyết trên đây đều là khó viết, lâu nay chưa từng thấy ai giữ trọn chưa được, phần nhiều thì thấy cả ba cách đều pha lẫn với nhau, tác giả gặp hồi hứng chí thì viết khác, nhằm lúc rối lòng lại viết càng đi. thành ra bộ tiểu thuyết xem từ đầu chí cuối, cách đặt để, lời ăn nói, không có in rập in khuôn với nhau cho đặng.

Tác giả lâu nay vẫn giữ có một điều là như tiểu-thuyết nói về ái-tình thì cứ ái tình mà nói, còn như nói về trinh thám mà nói.

Nhiều người viết tiểu-thuyết lại cẩn thận, cứ theo như tình ý của mình mà viết ra, không chịu nghĩ suy coi có nên viết ra như vậy hay chăng, ví như trong nhiều bộ tiểu thuyết thấy biết bao nhiêu lời lã lúa, thấy biết bao nhiêu việc tầm phào, làm cho đến đỗi nhiều đứng làm cha mẹ cấm tuyệt con gái không cho đọc bộ tiểu-thuyết đó. Phàm làm ra một cuốn tiểu thuyết thì phải biết rằng một mình làm ra, một tay mình viết ra, mà muốn ngàn con mắt trông vào, già cũng xem mà trẻ cũng đọc, nên nhứt là lời ăn tiếng nói. phải cho cẩn thận, phải cho sạch sẽ, còn ý tứ phải cho thanh bai, nếu may mà đọc giả nhiễm theo mình thì nước ta hẳn mới bớt điều tà mị, mới trông theo gương lành sáng tốt mà theo, chí như nói gái cuốn gói theo trai mà gái lại nên danh nên phận, con gái đọc tiểu-thuyết ấy, không phải là hết thảy, mà sao cho khỏi có đứa hẹp xét cạn suy, bèn nảy sinh ra một cái tư-tưởng cuốn gói đặng có nên danh nên phận: chí như nói gái có trống theo trai, rồi chồng phải khóc lóc lạy lục mà xin trở ăn ở lại, và từ đó kính vợ hơn trước bội phần, thì ắt cũng có gái có chồng bắt chước làm theo như vậy.

Đều vì trên đây không phải là đã có tiểu-thuyết nói rồi như vậy, đó là lời ví mà thôi, mà lời ví ấy cũng chẳng phải là quá đáng, nên tôi xin tác giả làm tiểu thuyết hãy cẩn thận cho lắm, chớ tưởng rằng tiểu-thuyết là sách đọc chơi rồi bỏ, hãy biết rằng tiểu-thuyết cũng là một khoa học dạy được một phần quốc-dân vậy.

Còn một điều nữa là tôi thấy trong một bộ tiểu-thuyết có nói một cô phú-hộ, đeo hột xoàn, cho tới mặt giày cũng nhận hột xoàn, vì tâm sự nên 11 giờ khuya rồi mà còn ngồi than thở nơi rất thanh vắng. Đọc tới đây, tôi liền hỏi lấy tôi rằng, có phải là sinh nhằm đời Nghiêu-Thuấn, là đời Đường chẳng lượm của rơi, nhà ngủ không đóng cửa hay chăng? Nếu không phải thì cô há chẳng sợ bẹp cổ giựt hột xoàn của cô hay sao, mà giờ đó cô còn giám ở nơi rất thanh vắng? còn nhiều lắm, hơi nào vạch lá tìm sâu cho hết.

Những lời tôi nói trên đây, thật tôi không lòng nhạo báng ai hết, vì lâu nay tôi chưa viết được cuốn tiểu-thuyết nào, tôi nói đây là tôi trông cho các nhà tác gia hãy cẩn thận cho lắm, nhứt là nói đừng cho lã lúa, để mọc đừng làm cho bại tục tồi phong, hãy làm cho bộ tiểu-thuyết của mình như một cái kính sáng, người người đều được trông vào vậy, thì nước nhà ta may mắn biết bao!

L. T. T. V

Thôi đà mắc lận

Mấy quan viên xưa nay rất là phong lưu công-tử, đối với chị em thật là phóng túng, đã nổi tiếng là tay chơi nhã, thế mà không biết làm sao, hôm vừa rồi các quan xuống hát nhà chị P..... Khi gặp nhau, thôi thì mặt mừng mặt, tay cầm tay, thật là vui vẻ, chị thì mời quan nghe trống chị thì mời quan làm rượu chốc lát đã thấy một chị bưng khay nước ra mời các quan, một quan cầm chén nước lên lại đặt chén xuống nghiêm nét mặt mà ngâm một câu rằng:

Tưởng trong ngọc đá vàng thau,
Mười phần ta đã tin nhau cả mười,
Hỏi đà mắc lận thì thôi.

Chị em nghe xong rột mình túm lại hỏi: «Thưa quan, chúng em có điều gì bất lịch sự mà quan phải móc máy thế?

Không hát lịch-sự à, chúng tôi xưa nay có phải là tại đi uống nước vọ chị em đâu. mà các chị nỡ đem thứ trè tống khách này mời chúng tôi, nếu các chị có tử tế, sao không cho chúng tôi uống chè «Kim-thái» mới thật là yêu lá quí chứ....?

Trà-giư-khách lai cảo

Pour soigner vos douleurs soignez vos reins !

Lorsque les reins sont faibles (mal de dos) les impuretés et l'acide urique restent dans le sang.

Le lumbago, les douleurs du rhumatisme, de la sciatique, de la goutte, les enflures des chevilles sont soulagés et, peu à peu disparaissent par l'emploi des Pilules Foster qui fortifient les reins et chassent l'acide urique.

Les hommes comme les femmes, dont si souvent la santé laisse à désirer par suite de nombreux malaises : vertiges, lassitude, fourmillements dans les doigts, points noirs devant les yeux, albumine dans les urines, ont intéret à employer les Pilules Foster ; elles donnent dans ces cas des résultats souvent inespérés.

PILULES FOSTER
pour les Reins et la Vessie
La boîte: 7 fr. 80 — La double-boîte: 14 fr.
Toutes Phies ou f, H. Binac, pharmacien, 25, Rue Saint-Ferdinand, 25, PARIS (17e)

Agences d'annonces en Europe :
SOCIÉTÉ MUTUELLE de Publicité
14, RUE ROUGEMONT,
PARIS (IXe)

THUỐC SIROP NOFAL

Thuốc SIROP NOFAL làm toàn bằng chất thuốc rất tốt, lựa chọn rất kỹ-càng, nên có đủ các tính chữa bệnh rất thần-hiệu và dùng vào hạng thuốc tốt thứ nhất để trị các bệnh như ta :

HO
HO GIÓ
GHÍP (Cảm thiên-thời)
HEN

và tóm lại là hết thầy các chứng bệnh về khí-quản.

ĐIỀU-ĐỘ UỐNG : *Cứ trong hai mươi bốn giờ, dùng từ năm đến sau thìa xúp, ngoài những bữa ăn.*

Thuốc SIROP NOFAL để cho những người đã qua mười lăm tuổi dùng.

Bán tại hiệu Bào-chế :

CHASSAGNE
Ông LAFON và LACAZE
Bào-chế đệ nhất hạng, kế nghiệp
59, phố Paul Bert, Hanoi
GIẤY NÓI SỐ 96

CÁI SẨY nẩy cái UNG

Phàm mọi bệnh, lúc đầu nhẹ nên ta hay khinh thường. Bệnh sâu-quảng cũng vậy, trước là một mụn loét nhỏ, sau mới loang dần ra, làm cho người đau phải nghỉ, mất công mất việc.

Một người ở Toulouse viết, cho bản hiệu rằng :

« Tôi có một cái mụn ở chân đã được hơn một năm nay, nó càng ngày càng loang ra đến nỗi không co chân lại được, đứng một lúc cũng không được. Tôi đã thử hết các thuốc buộc, thuốc đắp, vậy mà cái mụn cứ càng ngày càng loang ra.

May thay có người mách cho tôi biết thuốc INOTYOL. Tôi cũng mua về thử thì ra mới bôi một lần đã đỡ, bây giờ thì khỏi hẳn. Nhờ thuốc INOTYOL nay tôi đi lại làm lụng như thường. Thực là một vị thuốc cứu thế ».

Xem đó thì biết thuốc mỡ INOTYOL là thuốc công-hiệu vô-cùng để chữa các bệnh ngoài da như lở, mụn loét, sâu quảng, ngứa, vân vân

Thuốc INOTYOL có bán ở các hiệu thuốc Bắc-kỳ.

INOTYOL

J'offre aux Lecteurs et Lectrices

la possibilité de faire agrandir
LEURS PORTRAITS DE FAMILLE

Il suffit d'envoyer une photo, soit individuelle ou groupe sur lequel on spécifiera la personne que l'on desire faire reproduire à **M. P. FLAMENT, artiste-portraitiste, 51, r Ordener, Paris (18e)**, qui vous retournera, avec l'exemplaire intact, un agrandissement 30×40 d'un fini et d'une ressemblance irréprochables prêt à être encadré, au prix de 35 fr. rendu franco à domicile avec emballage solide et bien conditionnée. Délai 30 jours environ — Mes travaux sont les plus artistiques, les plus ressemblants les moins chers de tout Paris.
Ma devise est : *Travail, Loyauté, Honnêteté.*

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
DAVIGNON, BOURDET & Cie, Succrs
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

MÁU XẤU SANH RA NHIỀU CHỨNG BỊNH

Sự đau ốm của loài người cũng bởi máu me không được tinh khiết và đầy đủ.

Bịnh đau lất léo nó làm cho mình hại nhiều.

Như bị mụn nhọt, bịnh ngoài da, đau nhức khi nào mà cái nhân trung nó khẩn vào trong lất léo, nó làm cho nhức nhối khó chịu, nó lại sanh ra nhiều chứng bịnh khác.

Nhiều khi trong cái bịnh đau lất léo đó, nó sanh ra bịnh đau trì, mấy chứng bịnh kể trên đó thì cũng nhờ thứ thuốc : *DÉPURATIF RICHELET.*

Nó sửa máu lại thông lưu cho đều, nó cứu đã muôn người rồi được mạnh, cũng nhờ bởi thuốc : *DÉPURATIF RICHELET.*

Hễ uống nó vào sự đau nhức đều tan mất.

Mấy nhà thuốc đều có bán, chỗ trữ tại nhà thuốc chánh của ông L. Solirène ở ngang nhà hát tây, Saigon.

Nếu rồi mà hết thì gởi ngay qua hãng cái Laboratoire de L. RICHELET de Sedan, 6 Rue de Belfort, BAYONNE (Basses Pyrénées).

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tảng giờ sáng.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu nai)

Một vị độc-giả có viết thư hỏi chúng tôi về cái giá-trị và cách dùng thuốc *Dragées Rabuteau* thế nào, vì ngài đã nhờ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) ấy mà khỏi được bệnh hao tổn tinh thần, mỏi mỏi sức khỏe, mà đã chuyển thành ra bệnh đau dạ dày và đau gân cốt.

Vậy xin kể ra sau này : Thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) này bào-chế có chất sắt là một chất rất bổ về dưỡng khí huyết, lại có khí đam-lam (iode) để lọc cho huyết được trong sạch mà làm cho tiêu tán những hơn bẩn ra ngoài hết. Người ta thường thấy phần nhiều người bị bệnh hư huyết, xanh xao và yếu đuối, đau mắt, đau cuống họng, có những mụn mọc sần sần lên ở mặt. Đàn bà con gái thì nguyệt kỳ không đúng, thường hay sinh ra đau bụng.

Muốn cho khỏi hết các bệnh ấy thì nên dùng độ vài lọ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) là một thứ thuốc kinh-nghiệm đã lâu, lại là một thứ thuốc có danh-tiếng hơn cả.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

3045

Cách thức tra thuốc COLLYRE JAUNE

Của bác-sỹ CASAUX 0$30

Của bác s CASAUX 0$30

Bán tại hiệu Bào-chế « CHASSAGNE »
59, Rue Paul-Bert – Hanoi.

CHỈ MỘT THỨ

RƯỢU BỔ

33.500

là làm cho người ta lại được mạnh mẽ, khỏi mệt nhọc, bớt sự xanh sao, mà thêm được cường tráng để mà hưởng những lạc-thú ngày Nguyên-đán mà thôi.

Giá mỗi chai : **2$10**

Bán tại hiệu CHASSAGNE
59, Phố Tràng-Tiền
HANOI

DELEULE ET DETOUILLON

76, Rue Jules-Ferry, Hanoi

Súng và thuốc đạn Hiệu « ***Verney Carron*** »

MUỐN HỎI TIN TỨC GÌ HAY GIÁ CẢ SẼ TRẢ LỜI NGAY

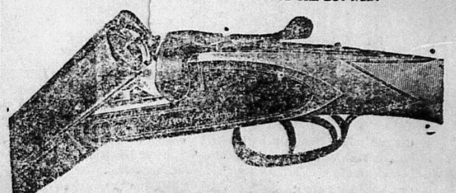

Giá là 1$80

PHARMACIE MONTÈS - HANOI
NHÀ ĐỒNG HỒ BA CHUÔNG

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kế-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

VINO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và đàn bà ở cữ . . . . Một litre :* **2$40**
Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai :* **1,25**

GRANULE HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai :* **1,25**

Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghíp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm. . . . . . . Một chai :* **1,50**

GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai :* **0,80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thư về, bản-hiệu xin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu
3003

LE SURMENAGE DE L'ESTOMAC

Dans notre vie fiévreuse nous n'avons plus le temps de mâcher, ni d'insaliver nos aliments : nous avalons les bouchées triples, à la hâte telles quelles, et il se trouve ainsi que par la suppression d'une première formalité, nous compromettons, dès le début, le travail de la digestion. L'estomac fonctionnant mal provoque des tiraillements, de la dilatation, des crampes, des renvois, des migraines. Pour supprimer ces douloureux malaises il faut mettre l'estomac au repos. Pour reposer l'estomac sans affaiblir l'organisme, il suffit de suivre pendant quelques semaines le régime du délicieux Phoscao, aliment réconfortant dont l'assimilation n'exige aucun effort puisqu'il est digéré par les estomacs les plus délicats et les plus délabrés.

PHOSCAO

Le plus exquis des déjeuners, le plus puissant des reconstituants, le plus parfait régulateur des fonctions digestives. Le Phoscao convient à tous les tempéraments, et son régime est conseillé par tous les Médecins aux bien-portants comme aux malades, aux convalescents, aux anémiés, aux nourrices et aux vieillards.

ENVOI GRATUIT D'UNE BOITE ÉCHANTILLON

A. DARDANNE & Fils, 12, Rue de la Tour-des-Dames, PARIS (IXe) 52

Tại GRANDS MAGASINS REUNIS

Mỗi hộp : 7 fr. 00

RƯỢU

Champagne MERCIER

« CARTE D'OR »

Vừa ngon, giá lại không đắt

Dùng rượu này đi lễ, tết rất lịch-sự !

Bán tại : L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haiphong, Hanoi, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saigon, Pnom Penh.

3007